

Utilpassede unge

**et studie af sociokulturelle vilkår
og pædagogiske arbejdsmetoder**

Udarbejdet af Gruppe 14; Nikolaj Grandjean, Mikkel Lomborg, Jesper Krogh, Camilla Møller
& Christina Frandsen - Frøbelseminariet
Afleveringsdato: 19 januar 2001
Vejleder: Hanne Ellegaard
Opponentgruppe: Gruppe 15

Indholdsfortegnelse:

Indledning og afgrænsning	side 1
Problemformulering	side 3
Normalitet - overordnet	side 3
Ungdommen	side 6
- Erikssons udviklingsteori	side 6
- Stadierne i Erikssons udviklingsteori	side 7
- Puberteten	side 9
- Ungdommens samfundsmæssige vilkår i dag	side 10
- Delkonklusion	side 12
Om målgruppen	side 13
Politiske retningslinier og det sociale system	side 17
- Indsatsen	side 19
Metode eller ej – socialarbejderens rolle	side 20
Ny Start	side 22
- Ny Starts begyndelse	side 22
- Overvejelser for projektet	side 23
- Ny Start Projektet	side 24
- Delkonklusion	side 28
Gaderummet	side 30
- Om Gaderummet og metodisk arbejde	side 31
Holland	side 33
Konkluderende resumé	side 35
Konklusion	side 37
FUA – Forsøgs og Udviklings Arbejde	side 38
Metodevalg	side 39
Kildehenvisninger	
Bilag	
Litteraturliste	

Indledning

Der går næsten ikke en dag uden, at medierne bringer historier der involverer en problematisering, af de unge der af forskellige grunde falder udenfor samfundets tolerancerammer og forholdene omkring dem. Vi har valgt, at skrive om disse "utilpassede" unge, da problemstillingen umiddelbart synes mangefacetteret og da vi finder det vigtigt, at benytte os af muligheden for at gå i dybden med et bredt emne, med pædagogisk relevans. Gruppens forudsætninger for tilgangen til emnet, er af forskellig karakter. Nogle arbejder inden for området, andre har som udgangspunkt, ingen praktiske erfaringer med målgruppen. Dog er problematikens kompleksitet af et sådant omfang, at vi alle har kunnet finde interesse for emnet og kunnet samle os om at koncentrere opgavens fokus omkring disse unge.

Afgrænsning

Vi vil i denne opgave forsøge, at beskrive både gruppen af unge der falder udenfor det man populært ville betegne som normalt fungerende og socialt kompetente samfundsborgere, og også disse unges betingelser i det moderne samfund og samfundets forsøg på at afhjælpe de problemer der opstår i kølvandet på, at ikke alle individer passer ind i de givne rammer.

Disse unge har mange navne; marginaliserede, socialt udstødte, problematiserede, usædvanlige, udsatte osv. Alle termer vi er stødt på i den forberedende del af opgaven. I arbejdet med at udforme problemformuleringen, har vi gang på gang måttet tage stilling til hvordan vi ville afgrænse, ikke blot problemfeltet men også benævnelsen af den eksakte gruppe unge. De mange betegnelser synes både at dække over den samme, som mere specifikt definerede grupper og det står klart, at den enkelte benævnelse, med sit fokus og sin værdiladning, siger lige så meget om det bagvedliggende motiv, som om gruppen den er rettet mod at betegne. Arbejdet med disse begreber indebærer altså, en ufravigelig subjektivitet der bør uddybes og tages stilling til.

Vi har valgt betegnelsen *utilpassede* unge, idet vi er stødt på begrebet i Socialministeriets rapport fra 1999 "Regeringens initiativer overfor utilpassede unge" og som udgangspunkt ønsker at belyse en så officiel og dermed overordnet tilgang, til problematikken som muligt. Vi vil i overvejende grad forsøge at belyse emnet teoretisk, idet vi erkender, at vi

Ny Start og Gaderummet: Ifht. praksis vil vi sætte os ind i to forskelligartede tilbuds indgangsvinkler, metoder og aktuelle situation og forsøge at drage paralleller og koble dem til vores erhvervede viden.

FUA: Afslutningsvist har vi, med udgangspunkt i "Gaderummets" aktuelle situation, forsøgt at gøre "omverdenen" opmærksom på behovet for projekter af denne art.

Derfor lyder vores problemformulering således

Hvad er de utilpassede unges vilkår i dag og hvilke faktorer bør socialarbejderen have med i sine overvejelser, i forhold til den praktiske tilgang, til den utilpassede unge?

Læsere af vores opgave vil være mange. Vores opponentgruppe, vores vejleder, Gitte Høck fra Ny Start og Kalle Birck-Madsen fra Gaderummet. Ergo vil der være vidt forskellige indgangsvinkler til at læse denne opgave. Det er derfor vigtigt for os at pointere, at vi primært har skrevet denne opgave til os selv, med det formål at få en større forståelse for målgruppen, og den problematik der omkranser dette emne og dermed skabe den basisviden vi vurderer som denne opgaves primære formål.

Normalitet –overordnet

Da vi i denne opgave vil forholde os til institutionskulturen og velfærdssystemets måde at håndtere utilpassede unge på, finder vi det relevant at se på den udvikling samfundet og kulturen har undergået gennem de sidste hundrede år. Det er ikke irrelevant f.eks. at notere sig, at der med strømmingen fra land til by, med produktionsomlægningen fra landbrug til industri og med den øgede velfærd generelt i befolkningen, er sket en basal ændring i kulturmønsteret, fra små skarpere opdelte samfund med kollektivt (familie/lokalsamfund) ansvar for hinanden, denne kulturform er af blandt andre socialforskeren Marianne Skytte, blevet benævnt som *kollektivistisk*, henimod en *individualistisk* samfundsorden, hvor fokus i højere grad ligger på individet og de personlige ambitioner (1). Det kollektive ansvar for de svage er rykket fra familie og lokalsamfund, over til at være hele samfundets ansvar. Denne udvikling er mejslet i den danske kulturs grundsten. Fra Luther definerede individets personlige ansvar overfor og forhold til kristendommen, og rykkede Gud ud af kirken og ind i mennesket. Fra Grundtvig opfandt den frie højskole og gav læring og lyst et fælles motiv. Fra Erikson's udviklingssyn der i sin essens er individorienteret og den pædagogiske teori og virkelighed, der udgør rammerne for vores professionelle virke i dag.

Man kan, ud fra de begrundelser der danner udgangspunkt for regeringens indgriben i borgernes liv i forskellige situationer, forsøgsvis drage nogle konklusioner, der kan hjælpe til, at afdække samfundets grundlæggende forventninger til det enkelte menneske. Disse forventninger har deres udspring i helt fundamentale normer, defineret ud fra et historisk samfundsmæssigt udviklingssyn, og kan med et andet ord beskrives som samfundets *normalitetsbegreb*. Det er gruppens opfattelse, at en absolut definition på normalitet ikke er mulig at fastsætte, idet begrebet som udgangspunkt betinger at "det normale" defineres individuelt, med baggrund i det enkelte individs erfaringer, opfattelse og tolerancegrænser. Dog mener vi, at man kan tale om både en samfundsmæssig og en individuelt betinget normalitet, idet et demokratisk opbygget samfund, forudsætter en række fastsatte rammer for individets gøren og laden, disse rammer vedtages i en forsamling valgt af flertallet i befolkningen og må som sådan, principielt set antages at repræsentere dettes (-flertallets) opfattelse og toleranceramme. Gennem drøftelser i gruppen, er vi kommet frem til, at man som udgangspunkt kan definere det "normale" som den virkelighedsforståelse, de holdninger og handlemønstre, der med baggrund i kulturelt, traditions- eller vanemæssigt etablerede rammer, udgør majoritetens standpunkter og er fundamentet for de krav om tilpasning, en given befolknings- fag - eller interessegruppe stiller til sine medlemmer (2). Med udgangspunkt i denne definition, vil dette afsnit omhandle grundlaget for "diagnosticeringen" af gruppen af unge, der falder udenfor de normalt fungerende samfundsrammer, den normalitet der illustrerer udgangspunktet for kravene om tilpasning/indordning/ adfærdskorrigering m.m. der stilles til individer der, pga. deres opførsel, tilstand m.v. ikke synes at kunne rummes i vores samfund. Som nævnt i indledningen, forudsætter arbejdet med en given målgruppe, at man som udgangspunkt tager stilling til de omstændigheder, der adskiller denne fra andre grupper. Dette kræver igen, derudover en nødvendigvis generaliserende definition af målgruppens karakteristika, en bred stillingtagen til baggrunden for, hvad disse karakteristika adskiller sig fra. Lad os kigge på udgangspunktet for regeringens indgriben overfor utilpassede unge og se lidt på grundlaget for denne. Groft sagt kan man dele motiverne op i to tendenser: et samfundsmæssigt krav om at alle individer, så vidt muligt, holder sig indenfor de lovmæssigt fastlagte rammer for god opførsel og en umiddelbart mere humanistisk baseret social samvittighed der fordrer, at alle individer har et godt liv, altså er lykkelige i en bred, ikke nærmere bestemt forstand. I statusrapporten "Risikobørn" karakteriserer man, på baggrund af skandinavisk forskning, modstandsdygtige børn som værende aktive, selvstændige, udadrettede, begavede, fantasifulde, samarbejdsvillige med en positiv

selvopfattelse. De er i stand til at reducere stress og har en basal tiltro til, at have indflydelse på egen situation. Der åbnes her op for en bredere forståelse af individets behov, fra overordnet hold, som også reflekteres lovgivningsmæssigt (jvf. Afsnit om politiske retningslinier s. 18). Man kan, uden at konkludere værdimæssigt, tillægge det første motiv et økonomisk udgangspunkt, her beskrevet i grov skitseform: Den unge er til skade for sine omgivelser (kriminalitet, vold, hærværk, etc.) - den unge koster samfundet penge og den samfundsmæssige indgriben henter sin motivering, i ønsket om en tilpasning til de lovmæssigt fastsatte rammer. Således forventes det velfungerende individ optimalt set, at besidde kompetencer der gør det i stand til, at agere/navigere i samfundet uafhængigt af sociale ydelser og andre former for ekstern indgriben. Det er ikke muligt at skille tingene fuldstændigt ad, men man observerer en tendens der peger i retning af, at en økonomisk baseret motivering primært er resultatorienteret, og umiddelbart har tendens til at læne sig mod et krav om skærpet kontrol og strengere sanktioner, når de aktuelle tiltag ikke har den ønskede effekt. Grundlaget for at sanktionere sig ud af problemerne, kan tilskrives det faktum, at initiativer og tiltag, som oftest, har det velfungerende samfund som omdrejningspunkt og med dette som udgangspunkt, bliver hensynet til den enkeltes velbefindende tilsidesat i forhold til den gruppe, der udgør flertallet i samfundet. De problemer der opstår i kølvandet på denne tilgang til problematikken, i forhold til utilpassede unge, er det svært at stille sig helt objektivt overfor, idet spørgsmålet - og svaret - nødvendigvis farves af personlige erfaringer/værdier, f.eks. politisk observans. I Marts 2000 afholdte, det af Socialministeriet nedsatte udvalg "Voldssekretariatet", en konference med utilpassede unge i fokus: "Hvad gør vi - hvad virker og hvad mangler", her konkluderedes det bl.a. at "Indsatsen skal målrettes mod den unges behov - ikke mod systemets" (3). Man kan læse ud af dette, og andre projektkonklusioner, at problemerne ikke kan løses via sanktioner alene, at konsekvens ofte spiller fallit overfor en gruppe mennesker der tit ikke formår at forbinde deres handlinger med disses produkt, og kun forvirres af andres forsøg på at formidle konsekvensen for dem. Med dette in mente konkluderes det at: "Der er ingen universelle løsninger - indsatsen skal tilrettelægges i forhold til den enkeltes/gruppernes behov". Vigtigt er det at bemærke, at der ikke kan slås en klar streg mellem f.eks. "systemets kassetænkning" og konferencen der tager et opgør med denne, de er begge produkter af samfundet og dette illustrerer udmærket dialektikken i samfundets (-regeringens) holdning og aktuelle tiltag overfor de, som falder udenfor de gældende normer. Bag den ansvarsfordeling der ligger i det moderne samfund, ligger også et ønske om generel velfærd i befolkningen, en overordnet regel om at alle individer har

eksistensberettigelse og som udgangspunkt bør have samme betingelser, for at få et godt og lykkeligt liv. Som samfundet har udviklet sig henimod individualistisk farvede værdier og normer, er der sket en opløsning af de før gældende normalitetsbetingelser. I samme øjeblik som en øget accept af individuelt bestemte normsæt vokser frem, fragmenteres normaliteten i et væld af definitioner, og resultatet er blevet det som bl.a. Jesper Holst har benævnt: *Moderniteten*. Opgaven indebærer altså udarbejdelsen af rammer, der så vidt muligt kan rumme en polygon af individer, med hver deres virkelighedsforståelse og toleranceramme og samtidigt vise omsorg for de individer, der ikke kan tage vare på sig selv. Disse omstændigheder er det tætteste gruppen kan komme på en definition af udgangspunktet for arbejdet med utilpassede unge. Når vi fremover benytter betegnelsen normal, er det ment i en bred samfundsmæssig forstand og betegner almindeligvis et generelt indtryk af en mere eller mindre officiel samfundsmæssig normdefinition, indenfor forskellige emner, med ovenstående betingelser som fundament.

Ungdommen

Vil man forsøge at forstå de utilpassede unge og den krise de befinder sig i, finder vi det nærliggende og nødvendigt at skitsere de overordnede mekanismer der er gældende i denne fase af livet, og nogle af de forståelser, der i teorien, ligger til grund for en sund og normal udvikling. Der findes mange forskellige teoretikere, med hvert deres bud på menneskets udvikling. Vi har valgt at beskæftige os med Erik Erikssons udviklingsteori, da vi mener at hans teori har medtaget det meget vigtige og aktuelle aspekt, at omgivelserne har betydning for den menneskelige udvikling. Desuden figurerer Erikssons teori i dag, som en af grundpillerne i den psykologiske og pædagogiske tilgang til forståelsen af menneskets udvikling. Vi mener endvidere, at teorien er meget anvendelig i det pædagogisk arbejde pga. dens positive syn på kriserne, som et vendepunkt frem for en katastrofe-situation. Erikssons teori er en videreudvikling af Freuds udviklingsteori, som repræsenterer et psykoseksuelt synspunkt.

Erikssons udviklingsteori

Eriksson fokuserer på menneskets tilpasning til og samspil med, omgivelserne (andre mennesker, familie, sociale forhold og kultur). Altså, et psykosocialt synspunkt inden for psykoanalysen. Ifølge Eriksson skal menneskets udvikling forstås ud fra 3 synsvinkler, der skal ses som samtidigt virkende og gensidige, dvs. havende indvirkning på hinanden:

1: Mennesket som organisme: Mennesket har drifter og behov som skal tilfredsstilles. Dets udvikling er fastlagt efter barnets fødsel og følger et forudbestemt mønster, hvor et stadium må gennemleves før næste stadium. Udfaldet af eksistenskrisen får betydning for næste stadie, og alle udfaldene af stadierne danner et grundlag. De mister ikke deres betydning, der bygges blot ovenpå.

2: Mennesket som et ego – et psykisk fungerende individ: Egoet er den indre regulator, der opretholder individets balance i en integreret personlighed, styrer og omdanner driftens måde at blive tilfredsstillet på og samtidig tager hensyn til samvittighedens og jeg-idealernes pres. Egoet er en selvstændig struktur og funktion i individet, hvis vigtigste opgave især er at løse kriserne, hvorved individet udvikler sin oplevelse af sig selv.

3: Mennesket som et medlem af et samfund – et socialt fungerende menneske: Mennesket udvikler sig sammen med andre mennesker, i et givent samfund, i en given historisk, kulturel og økonomisk periode, og dette har indvirkning på den individuelle udvikling. Mennesket er både et selvstændigt individ, med et behov for en viden om, at det er personligt eksisterende og et socialt individ, der har brug for at være socialt eksisterende og føle, at de er i forhold til nogen, at de har nogle positive sociale kontakter (4).

Eriksons teori er en kriseteori, med otte karakteristiske livs-stadier. I hvert enkelt stadie konfronteres individet med en bestemt problematik (eksistenskrise), gennem disse eksistenskrisers forløb udvikles mennesket. Kriserne opstår fordi der sker en udvikling og forandring af drifterne og af kroppen og fordi egoet får mulighed for at udnytte nogle nye ressourcer til vækst. Krisen skal derfor forstås som en periode hvor der er særlige muligheder

for vækst i udviklingen. Altså et vendepunkt frem for en katastrofesituation. Omgivelserne har indflydelse på kriserne, da de stiller ændrede krav til menneskets udvikling. Hver krise er derfor påvirkelig af den stadig større kreds af betydningsfulde mennesker, af institutioner og af kulturens indflydelse og er vigtig og nødvendig for at en tilpasning til samfundet kan foregå (5).

Stadierne i Eriksons udviklingsteori

Erikson beskriver identitetsudviklingen, som en livslang helhedsproces med sammenhæng mellem de indre og ydre betingelser. Processen tager sit udgangspunkt i samspillet mellem mor og barn fra fødslen, og det er derfor relevant at se på tidligere stadiers gennemlevelse af eksistenskriser, for at få en forståelse af den aktuelle problemstilling. Vi har valgt, at

beskrive de fire første stadier kort, da det er i deres eksistenskriser, en udviklingsforstyrrelse kan spores tilbage til. Hovedvægten har vi valgt at lægge på femte stadiet, som er puberteten, da det er her at tidligere udviklingsforstyrrelser kommer til udtryk og fordi at det er her vores målgruppe befinder sig. Et væsentligt begreb hos Erikson hedder *grundlæggende tillid* (orale stadiet, 0-1 år) og defineres som den psykiske tilstand der giver det lille barn mod på livet, og et håb og lyst til at videreudvikle sig. For at opnå denne grundlæggende tillid er omsorgsgiverens kvalitative omsorg og pleje altafgørende. Denne tilgodeselse af barnets behov skal være regelmæssig og tryk, og barnet skal gennem gentagende imødekommenhed ifht. dets behov, have mulighed for at opnå en tillid til sig selv (føle sig "rigtig") og til omverdenen. Løsningen af denne konflikt lægges altså i hænderne på den omsorgsgivende person, og hvis dette ikke opfyldes får barnet i stedet en grundlæggende mistillid.

I det andet stadiet (anale stadiet, 1-3 år) udvikles selvstændigheden og viljen. Den første frigørelse fra moderen gør sig gældende ved at barnet egenrådigt gradvist udforsker sin selvkontrol uden at tabe herredømmet og sin selvforståelse. Samtidigt opdrager forældre og omverden med krav og påbud. Barnet danner hermed sin egen vilje, selvstændighed og stolthed. Hvis barnet derimod gentagende gange taber selvkontrollen og udskældes hver gang det går galt, opbygges der en skam og tvivl på om man er god nok.

I det tredje stadiet (falliske stadiet, 3-5/6 år) sker der en yderligere udvikling af selvstændigheden og uafhængigheden. Barnet er initiativrigt og lægger planer og forsøger at gennemføre de mål det har sat sig. Barnet får dermed en fornemmelse af sin kunnen og bliver målbevidst. Der bliver sat grænser for barnet, i kraft af dets utilstrækkelige kunnen, og via omgivelsernes modstand. Disse grænser kan give nederlags følelser og skyld over de mål det har sat sig, der kan være afgørende for den videre personlighedsudvikling. I dette stadiet udvikler barnet en fornemmelse af, at der findes "gode" og "onde" handlinger og at noget er "rigtigt" og andet er "forkert".

I det fjerde stadiet (latensperioden, 5/6 år -puberteten) styrkes de opnåede fysiske og psykiske kompetencer. Barnet lærer at præstere. F.eks. i skolen hvor barnet fuldfører opgaver og fremstiller ting. Om barnet føler sig kompetent og dygtigt afhængig af det miljø og af den måde barnet præsterer på. Barnet opnår enten en følelse af, at være kompetent og dygtig i sin arbejdsevne, eller utilstrækkelig og mindreværdig. I dag kan man måske sige, at de kønsmæssige og seksuelle interesser som aktualiseres i puberteten, allerede aktiveres i slutningen af denne fase. (Bilag 1)

Puberteten

Det femte stadie er puberteten. Når vi tænker på puberteten, er det umiddelbart den problematiske fysiske udvikling og den dertil hørende kønsmodning, der viser sig som det første billede. Disse ydre kropsændringer sætter gang i en indre *identitetskrise*. Spørgsmålene om "hvem er jeg?" og "hvad vil jeg?" dukker op, og tidligere udviklingsfasers spændinger og konflikter aktualiseres undervejs i dette forløb. Man står overfor indre konfliktsituationer, der kræver en. Ens udvikling afhænger af hvilke løsninger man vælger. Det psykologiske fagudtryk for denne udviklingsfase er *adolescens*. Adolescensen markerer den unges tilnærmelsesfase mod en større selvforståelse. Man bliver mere interesseret i sig selv, på en mere selvkritisk måde, og er på vej mod at skabe sin egen identitet som et selvstændigt individ, der kan se en sammenhæng mellem sin livshistorie og de sociale processer i samfundet. Samtidigt med opleves ændrede krav fra omgivelserne, den unge skal forholde sig til - og indgå i disses stadig mere forpligtende forhold. Vejen til identitetsdannelsen går gennem forskellige separations- og individuations faser, hvor den unge løsriver sig fra sine tidligere bindinger. Den unge ser nogle begrænsninger og afmagt hos den voksne, der fører til et opgør med forældre og autoriteter. Man har dog til stadighed behov for den genbekræftende nærhed fra forældrene, men oplever at objektforholdene og ens selvfølelse er meget svingende og at man er splittet mellem at være voksen og distancerende og at være barn og klynkende. Det er på samme tid både befriende ("jeg kan selv!") og bekymrende ("jeg kan selv! – men hvad skal jeg gøre?"). Den unge føler et stigende driftspres og får en større interesse for seksualitet. Man begynder at tænke over sin seksuelle identitet og får dermed en øget interesse for at finde nye objekter, som man kan knytte sig til. Denne nye objektsøgende tilstand bevirker, at man søger et nærvær og intimitet og sammensmeltning med jævnaldrene, som man grundlægger nye stærke relationer til. Man sammenligner sig og identificerer sig med de nye objekter i forsøget på at finde sin vaklende identitet og konverterer sin egen identitet i forhold til gruppen. Samtidig afgrænser man disse internaliseringer til det man kan gøre brug af i sin individuelle udvikling. I denne søgen efter nye objekter ser man også idoldyrkelsen. Den unge søger efter den perfekte person og nogle ønskede egenskaber, som er uopnåelige. Den unge kan i sin tankevirksomhed eksperimentere med forskellige roller og gennemgå nogle identifikationsprocesser, der er ufarlige og trygge, da idolet ikke kan gengælde følelserne. Forudsætningen for udvikling i adolescensen er, at man samtidig begynder at udvikle sine kognitive strukturer. Den egocentriske tankeform opgives og man udvikler sin evne til at tænke abstrakt og til at

forstå sammenhænge mellem årsager og virkninger. Man opnår langsomt en selvrefleksion, og kan analysere sit forhold til andre. Denne psykiske ændring udfordrer den unge til at lære at dirigere eller opretholde et forsvar mod det indre øgede impulspress. Man opnår en større forståelse for den samfundsmæssige sammenhæng og for andre mennesker, løsrevet fra sine egne behov. Splittelsen i den unges selvforståelse ophører i takt med identitetsdannelsen. Man får en mere samlet forståelse af hvem man er og af ens egne kompetencer. Man får en fornemmelse af, at der er en sammenhæng mellem ens historie og ens fremtidsperspektiver og en ide om at man grundlæggende vil være den samme trods livets omskifteligheder. At finde ud af "hvem er jeg?" og på den baggrund få afklaret sin identitet, må beskrives som hovedkonflikten i denne fase (6). På baggrund af ovenstående psykologiske grundsyn vil vi mene, at kunne beskrive det udviklede og velfungerende menneske som et erkendende individ. Gennem social interaktion afgrænser man sig og strukturerer emotion, tænkning og handling. Bevidstheden om disse indre psykiske og ydre fysiske strukturer er nødvendige for at være en "hel" person.

Ungdommens samfundsmæssige vilkår i dag

Med henblik på Eriksons teori, og hans fokusering på omgivelsernes betydning for den individuelle udvikling og spillerum, finder vi det relevant at se den unge som et medlem af et samfund og dermed bliver det aktuelt at se på hvilke vilkår den unge bydes i dag. For blot 3-4 generationer siden, blev ungdommens ophør markeret af konfirmationen. Men i det samfund vi lever i i dag, er ungdommen, og dens søgen efter identitet, blevet forlænget og sværere pga. ændrede samfundsstrukturer.

Identitetsdannelsen bliver i dag mere tidskrævende, pga. det store udbud af erhvervs-, fritids-, og ungdomskulturelle tilbud. Den nødvendige afprøvning af tilbudene bliver længerevarende og sværere. Samtidig kræver arbejdsmarkedet en udvidet specialisering. Man går længere tid i skole og er længere i afhængighedsforhold til forældrene end tidligere.

Samfundets kvalitets krav til det enkelte individ har også ændret sig. Nye kvaliteter som spontanitet og kreativitet negligerer tidligere kvaliteter som rutine og erfaring og afliver dermed tidligere tiders traditioner og normer. Dette gør, at forældre og autoriteter taber deres troværdighed og ikke længere er brugbare som rollemodeller. Uden brugbare rollemodeller, bliver det problematisk for den unge, at identificere sig med voksenrollerne. Vi mener at kunne konstatere, at de vilkår som moderniteten opsætter, medfører en

opløsning af traditionelle roller, f.eks. indikerer ungdommen i dag nærmere en livsstil end en bestemt aldersgruppe. At være søgende og i udvikling stopper ikke når man forlader puberteten, og dette smitter også af på forælderrollen. Afstanden mellem den voksne og den unge bliver mindre og medfører at løsrivelsen, som er ungdommens opgave i puberteten kompliceres. Disse ændringer i samfundsstrukturen gør, at motivationen til at indordne sig, og være en del af samfundet, er mindre end den var tidligere, hvor man kunne begrunde sine krav til den unges adfærd med beløvet for tilpasning til samfundet. Den hastige udvikling i erhvervsstrukturen, normer og samfundsformer giver en vis uvished om fremtiden. Det enkelte individ mangler i stigende grad følelsen af overblik og indflydelse på eget liv. Gyldigheden af ens egne, eller forældres erfaringer, mister hurtig sin værdi, da dette ikke giver identifikationsmuligheder. Man skal hele tiden "opfinde" sig selv, og dette kan både ses som en frihed og en byrde. Thomas Ziehe, tysk socialpsykolog, kalder dette fænomen for den kulturelle frisættelse, hvor man er "frisat" fra tidligere traditioner og normer, men hvor der ingen nye traditioner og normer er til at tage over. Han nævner f.eks. mediernes fremvækst, ting der for 30-40 år siden var uvisse og dunkle, kender den unge i dag til, før han selv har prøvet det (f.eks. forhold til det andet køn, og sex). Den unge har derfor en større indsigt i hvilke potentielle muligheder han har, samtidig med at han ved mindre om hans mulige rolle i fremtiden. Denne usikkerhed er med til at mindske forældres og pædagogers autoritet (7).

I familiemæssige sammenhænge kan denne udvikling af samfundsstrukturen, hvor afstanden mellem den unge og forældrene bliver mindre, også være problematiserende for den unges udvikling. Adolescensen er, som nævnt tidligere, fasen hvor det kræves, at individet skaber sig en identitet separat fra forældrene. Man skal tage hånd om sit eget liv og skal være i stand til at træffe valg, med indsigt i konsekvenserne for disse valg. Utilpassede unge kan ikke opfylde disse krav. Helm Stierlin, tysk familierapeut, prøver at definere nutidens problematiserede familiestrukturer, ud fra det synspunkt, at det er fra familien løsrivelsen først og fremmest sker. Han opdeler de problematiske familiers struktur i 3 grupper:

Bindingsfamilier: (Tætte familier med en lille separation) De "bindende" familier er de familier hvor der ikke sker en normal adskillelse i adolescensen. Ungdommens udtryk for selvstændige behov mødes med manglende forståelse fra forældrene og samtidig er angsten for afstand stærk fra den unges side. Derfor foreligger der oftest ikke noget ungdomsoprør mod forældrene eller autoriteter da forældrene er primærpersoner i den unges liv. De jævnaldrene er derimod nærmest ligegyldige. Et separations- forsøg fra den

unge, resulterer i skyldfølelse. Dette kan bl.a. give problemer ved afslutningen af skolen, hvor den unge ikke tør tage et initiativ til at stå på egne ben.

Udstødningsfamilier: (Familier med stor afstand, adskillelser, skilsmisser) Børn og unge i disse familier kendetegnes ofte ved at være ulystbetonede, urolige og ukoncentrerede. Den unge udstødes typisk tidligt fra eget hjem. Typisk ser man forsømmelse, omsorgssvigt, brud og skilsmisser i familien. Og dette gør at den unges foretrukne middel til konfliktløsning er brud. De unge er nødt til at klare sig selv og er derfor ofte tvunget ud i svage eller brudte objektforhold.

Blandingsfamilier: (Familier hvor relationen veksler mellem binding og udstødning.) Symptomerne er, at den unge er præget af hæmninger eller psykosomatik. Den unge bliver sendt på "mission." "Du skal blive til noget" er usagt delegeret af forældrene. For at kunne dette, er det nødvendigt at blive udstødt fra familien og samtidig er det nødvendigt med en binding til familien for at kunne påtage sig denne opgave. Det uhensigtsmæssige/problemet opstår hvis det ikke er muligt med de givne ressourcer eller pga. begrænsninger fra samfundet. Eller hvis det er imod den unges ønsker og behov.(8)

Alle 3 grupper "producerer" unge med problemer, men det er typisk unge fra udstødningsfamilierne man møder i arbejdet med utilpassede unge. De unge kan ikke indordne sig under de, af samfundet fastsatte krav, og vil derfor blive udstødt fra disse. Man kan også sige at de unge bliver udstødt af systemet, da de unge ikke er i stand til at indordne sig under de forhold og krav der er og derfor ikke ser anden udvej end at forsøge at finde en anden mulighed.

Delkonklusion

Hvis vi kigger tilbage på ungdommens normale udvikling, mener vi at kunne konkludere at den allerede fra fødslen, ligger i hænderne på andre, som har ansvaret for at individet opnår den udvikling, der er en nødvendig forudsætning for at man kan finde sig til rette i samfundet.

Erikson taler om, at det er eksistenskriserne i de enkelte faser der er afgørende for den unges udvikling. Hvis der i første fase udvikles mistillid frem for en tillid, kan den unge udvikle mekanismer der gør det problematisk at integrere sig i samfundet. Dette forløb fortsætter i næste fase, hvor den unge enten udvikler egen vilje, eller en tvivl på sig selv. I tredje fase hvor man kan udvikle en målbevidsthed eller en skyldfølelse. I fjerde fase hvor man kan opnå en følelse af at være kompetent eller utilstrækkelig. For at kulminere i

puberteten hvor de tidligere eksistenskriser reaktiveres og gennemspilles på ny. Dvs. at en ung som har haft en problematisk udvikling, vil have en pubertet der er så problematisk, at den unge kan have svært ved at tilpasse sig samfundet. Med denne oversigt over den normale udvikling, kan vi hurtigt få gjort forældre til sydebukke for den utilpassede unges fejlslåede udvikling, og dermed for dennes manglende tilpasning til samfundet. Vi mener også det er vigtigt at se på nutidens samfund som medansvarlige. Det samfund, som ikke er rummeligt nok for alle, og kun vil lade dem som kan finde deres identitet, blive fuldgældige medlemmer af det forpligtende samfund. Det hele bider sig selv i halen. Vi mener, at man i socialt arbejde, kan bryde med dette, ved enten at tage højde for den unges dårlige udvikling og dermed prøve at hjælpe den unge til at opbygge noget af det mistede, eller ved at lære den unge at virke i samfundet, at ændre hans reaktions- og tænkemåder, uden at arbejde specifikt med hans fortid.

Om målgruppen

Vi har skitseret hvordan konflikterne i hjemmet typisk tilspidses i puberteten. Som et naturligt led i deres selvstændighedsudvikling sættes ting i perspektiv og der gøres op med traditionerne. I ungdomsfasen skal den unge gennem kvalificering og identitetsdannelse udvikle, forandre og "forme" sit personlige livsmønster. Man er for alvor i gang med at skabe sig selv. For at hjælpe den utilpassede unge gennem denne proces, er professionel støtte nødvendig og for at kunne forstå og rumme og kunne opstille realistiske mål i arbejdet med denne, er det nødvendigt, at den professionelle har speciel viden om, såvel hvad ungdomsfasen generelt indebærer, som mere specifikt hvordan manglende ressourcer og fejludvikling kan præge den unges adfærd og attituder. I rapporten "Risikobørn" (9) skønner man at 85-90% af danske børn i alderen 0-18 år må regnes for at være velfungerende. Rapporten viser, at hovedparten af dagens børn og unge vokser op under gode, for de flestes vedkommende endda særdeles gode, rammer med en høj grad af livskvalitet på stort set alle områder. I en naturlig forlængelse af dette, må man konstatere at der er en gruppe på 10-15% der ikke trives. De har minus-faktorer hvor de andre har plus-faktorer. De får generelt mindre ud af deres skolegang, de får ingen uddannelse, de deltager ikke aktivt i fritidsaktiviteter, deres sundhedstilstand er dårlig m.v. Det er i samfundets interesse, at yde disse individer og deres familier med særlige behov, hjælp og støtte.

Om de udsatte unge kan man overvejende konstatere, at de kommer fra socialt belastede

familier. Mange af disse unge er vokset op i hjem præget af vold og misbrugsproblemer. Der vil naturligvis altid være tale om individuelle livshistorier, men fælles for alle er, at de i et eller andet omfang er blevet svigtet af forældrene. De har følt sig forsømte og har manglet den basale omsorg og den tilstrækkelige følelsesmæssige tryghed, der ligger til grund en almindelig sund udvikling. De vil have kraftigt nedsatte psykiske og sociale funktioner. De vil være præget af eskapisme og passivitet og vil ikke være i stand til at rumme positive strategier, det værende konstruktivitet og handleplanlægning i offentligt regi. De kan have oplevet, at være blevet udsat for psykisk mishandling, at have levet et kærlighedsløst liv. Nogle har været udsat for fysisk vold og seksuelle overgreb. Ofte er der tale om brudte familier, hvor loyalitetsproblemer opstår, hvor barnet kommer til at agere "kastebold" mellem de voksnes interesser. Det er ikke usædvanligt, at problemer med stedforældre giver de unge fornemmelsen af, at det ikke længere er "deres" familie, hvilket i flere tilfælde er kraftigt medvirkende til at den unge i højere grad søger relationer udenfor hjemmet. Den moderne families hverdag ofte er opsplittet. Rent fysisk er børnenes og forældrenes liv adskilte verdener, primært i hverdagen, af institutionsliv og arbejdsliv. En svag familie er ofte ensbetydende med stor indflydelse til kammeratskabsgruppen. Gruppen kan fungere som en "social livmoder" (10). Den gør omverden til kulisser for sin afprøvning af relationerne i gruppen, der kompenserer for familie og erstatter skole og arbejdsmarked.

Man kan konstatere at svigt og nederlag i familien gør det vanskeligere for den unge at begå sig i andre sammenhænge. Det vil typisk gå ud over fremmødet og arbejdet i skolen og i forholdet til kammeraterne, hvor den unge vil føle sig udstødt og isoleret. Mange skoleskift præger disse unges historier. Størstedelen af de utilpassede unge i dag, har været i berøring med hjælpeapparatet og diverse sociale instanser. Skolen har ikke kunne rumme dem og mange har flere anbringelser bag sig. Ofte mange genanbringelser, hvilket indikerer, at anbringelsesstederne har svært ved at integrere disse unge. Ofte bliver de unge videre visiteret af de samme årsager der fik dem anbragt. Det medfører et ufravigeligt nederlag for en ung, når en institution må give op. Det kan ske i sidste instans, at den unge hjemskrives til familien, den familie der i forvejen ikke var i stand til at opfylde den unges behov. Efter en lang historie med svigt, anbringelser og nederlag vil den unge være godt og grundigt træt af mislykkede handleplaner, pædagoger og lignende. Den unge lærer let at betragte sin situation som uforanderlig og fastlåst og sig selv som ude af stand til at ændre ved denne situation. Da vil gademiljøet repræsentere det mest tillokkende alternativ. Og

måske den eneste reelle beslutning/handling den unge selv kan tage! Spørgsmålet er, om den unge udstødes eller udstøder sig selv af normale samfundsmæssige sammenhænge. Formelt bliver den unge måske boende hjemme eller på en institution, men lever reelt i gademiljøerne. Her oplever de accept, forståelse og ligestilling. De oplever at gruppen giver dem identitet og beskyttelse i gruppen. Elementer der føles som en kærkommen befrielse i kontrast til familie, skole og samfund. Tilværelsen udenfor hjemmet vælges ikke pga. fart og spænding. De unge finder sammen i grupper der fungerer som overlevelseskulturer, hvor der, om man så må sige, opstår et overlevelsesfællesskab hvor man deler det man har og sammen skaffer det nødvendige. Såvel som det er helt elementært, at de unge må arbejde for at overleve fysisk, er det også vigtigt at overleve psykisk for overhovedet at bevare sin identitet og integritet, at man ikke risikerer at nå så langt ned, at man identificerer sig med "taberrollen". For de unge er tilværelsen udenfor hjemmet typisk en tilværelse uden andre holdepunkter end gruppen og vennerne. Dog er disse venskaber ofte skrøbelige og flygtige, da de i bund og grund handler om den individuelle overlevelse, selvom de i perioder kan virke meget tætte. Mange hævder at kende gud og hver mand, men når man så spørger dem om hvor længe de har kendt deres bedste ven, viser det sig ofte, at de kun har kendt vedkommende i 14 dage. Alligevel fremhæver mange kammeratskabet som det mest positive ved gruppen. De er ikke i stand til at skabe bæredygtige kontakter, da dette kræver overskud (11). Der eksisterer for så vidt ingen kollektiv ideologi. Elementer af solidaritet og forståelse skyldes en fælles erfaringsbaggrund, men basalt drejer det sig om overlevelse. Man kan være enige om fjendebilleder. Politiet må siges at være "hovedfjenden", da disse er en trussel mod rammerne for det liv der leves i miljøet. Af andre fjender kan nævnes; de sociale myndigheder og voksne i al almindelighed. Der figurerer dog ofte uskrevne regler der gerne går i retning af "...at være sej og præstere". "At bidrage til sammenholdet ved at ryge en masse hash, stjæle biler og lave knæk". "Ellers er der ingen der respekterer dig" (12). Det handler ironisk nok om at vise man er god til at få gang i den og derved vise sin kompetence. Der er dårlige muligheder for at modstå gruppens destruktive funktioner. Udover støtte fra samfundets side, kræver et sådan modstandsdygtighed /overskud. Denne/dette bør bestå af personlige ressourcer, dvs. tillid til egen formåen kognitivt og socialt, evne til at overskue og forudsige situationen samt træffe strategiske valg og endeligt støtte fra netværkets side. Længere ophold i miljøerne øger risikoen for en egentlig social deroute for den enkelte unge. Der er en tendens til at situationen fastlåses, dels pga. stigmatisering, dels fordi miljøet i sig selv repræsenterer en række bindinger for

de unge, der ikke føler at de har noget troværdigt alternativ. Det er påfaldende, at de unge i langt størstedelen af tilfældene udstødes pga. forældrenes og skolens krav om tilpasning, for dernæst at se sig selv figurere i en gruppe der ligeledes kræver at der bidrages, om end det er krav af en helt anden karakter. Netop fordi de er udstødt af andre samfundsmæssige sammenhænge, er de ofte ekstremt afhængige af den subkultur de indgår i.

Den utilpassede unge repræsenterer en dobbelthed: På den ene side "det lille skadede, forsømte og belastede barn", som i virkeligheden har brug for at starte forfra. På den anden side den selvstændige unge, som er selvrådig og ikke kender sit eget bedste og som det måske ikke længere er muligt at opdrage på, men kun støtte og vejlede.

Selvstændighedsfølelsen er stærk, når det handler om at klare sig selv både i praktisk og emotionel forstand, fordi vedkommende har erfaring med at tage vare på sig selv, evt. også på søskende og forældre. På den anden side er vedkommende på mange måder ude af stand til at passe på sig selv bl.a. grundet manglende evne og mulighed for at forsørge sig selv legalt. Dertil kan vedkommende have svært ved at sørge for sin personlige hygiejne, mad, tøj m.v. Den unge er gennemgående karakteriseret ved at udvise handlekraft og -evne på baggrund af sine reaktioner, dvs. evnen til at handle sig væk fra det ubehagelige i situationen, det vedkommende ikke har sagt ja til, ikke har lyst til, eller på et vist niveau ikke har accepteret at afprøve. På den måde adskiller den unge sig fra barnet, der ofte må underkaste sig/affinde sig med det, de voksne bestemmer qua deres magt. De senere år har forskningen lagt vægt på individets egen modstandskraft ifht. de belastede vilkår. Man arbejder med tillid til egen formåen, overblik og støtte i netværket. Spørgsmålet stilles, hvorfor det i Danmark ikke i større udstrækning er lykket, at støtte denne selvhjælpsproces? Man finder det ikke muligt at give et blot nogenlunde præcist svar derpå. Man nævner i den sammenhæng, at der (i 1993 vel og mærke) synes at være en tilbøjelighed til, at kulturelle problemer indgår med stadig mere betydelig vægt.

Udstødning og marginalisering indgår i et komplekst samspil med sociale vanskeligheder. Det værende ikke kun problemer med dårlige materielle kår - også dårlig social integration.

Flere socialarbejdere fremhæver, at de unge de kommer i kontakt med er blevet hårdere belastede, at deres problematikker er blevet "tungere" end de var førhen. Tidligere mødte man i højere grad børn og unge, der var ramt af en enkeltstående social begivenhed, de røg lidt for meget hash, eller var blot inde i en dårlig periode. I dag støder man på flere, der har problemer på næsten alle områder, utrygge børn/unge præget af opgiveness, der har svært

ved at orientere sig. Disse unge har et tydeligt forsømt omsorgsbehov og kræver langt mere omfattende tiltag end tidligere. Dette kræver, at der er mulighed for at arbejde med kontinuerlige kontaktførelser, hvor socialarbejderen som gennemgående person yder en tiltrængt stabilitet i den unges liv.

Politiske retningslinier og det sociale system

Vi har flere gange i opgaven beskæftiget os med samfundet og dets krav om tilpasning, i den sammenhæng finder vi det relevant, at komme ind på de overordnede politiske retningslinier, der vedrører forebyggelse generelt og tilbud konkret til den utilpassede unge. Vi vil herunder forsøge at svare på følgende spørgsmål; Hvilke opgaver og forventninger er der fra samfundets side til løsningen af det pædagogiske arbejde? Hvilke forventninger har samfundet til det normale barns sunde udvikling og hvordan imødekommer og forebygger vi u hensigtsmæssig udvikling? Hvilke tilbud og handlemuligheder er der, hvis de unge ikke tilpasser sig?

Ud over de grundlæggende rettigheder for borgere i Danmark (ytringsfrihed, retssikkerhed osv.) findes en særlig lovgivning, der præciserer samfundets sociale forpligtigelser (ret til læge og hospitalshjælp, retten til tag over hovedet osv.) og den enkelte borgers rettigheder og pligter i den forbindelse. I Danmark har vi siden 1976 haft bistandsloven som retningsgivende for disse forpligtigelser. Bistandsloven trådte i kraft i en tid med højkonjunktur, hvor arbejdsløsheden var lav og økonomien god. Bistandsloven har derfor gennem årene og de nationale økonomiske op og nedture, været genstand for uendelig mange lappeløsninger, da det viste sig at man ikke havde økonomi til at bibeholde den. Efter flere års forarbejde og debat trådte *Socialreformen* så i kraft den 1. juli 1998 og afløste bistandsloven. Denne lov består af 3 forskellige love: - Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område - Lov om aktiv socialpolitik - *Lov om social service* (LOSS). Hovedformålene i LOSS er at styrke forebyggende indsats, sætte de svagtstillede gruppers behov i fokus, øge brugernes direkte indflydelse, forenkle regelsættet og skabe sammenhæng mellem finansiering og opgaveløsning. Med LOSS, fik institutionerne i Danmark ikke alene en ny lovgivningsmæssig ramme, men indholdsmæssigt skete der også en række væsentlige ændringer.

LOSS er en rammelov. Det vil sige at rammen (retningslinierne) er fastsat af staten, men det er op til amterne og kommunerne at udfylde rammen. Et eksempel på dette er de

efterfølgende udpluk af paragraffer fra LOSS. I praksis betyder en rammelov, at kommunerne overordnet har det daglige tilsyn og ansvar, men det er de enkelte institutioner der bestemmer hvordan de konkret f.eks. vil arbejde for at ”give børn omsorg og støtte det enkelte barns tilegnelse og udvikling af sociale og almene færdigheder”. Dette princip ses i stigende grad, som et led i en decentralisering, altså statens fordeling af forvaltning, som siden nedlægningen af socialforsorgen i 1959, i højere grad flytter ansvaret fra stat til og fra amt til kommune.

Hvilke forventninger har samfundet til det normale barns sunde udviklingen? Vi vil her gengive uddrag af nogle af de væsentligste paragraffer i LOSS, der gør sig gældende som forebyggende i dagtilbudene. Om foranstaltninger ved uhensigtsmæssig udvikling kan det læses, at socialarbejderne må sætte ind med den styrke det er nødvendig for, at barnet har den bedste mulighed for normal udvikling, som vi har beskrevet tidligere i opgaven. I LOSS § 8 står der bl.a. ”Kommunen fastsætter mål og rammer for dagtilbudenes arbejde som en integreret del både af kommunens samlede generelle tilbud til børn og af den forebyggende og støttende indsats over for børn...” Dagtilbudene er en integreret del af den samlede indsats på børneområdet. Det vil ikke sige, at dagtilbudene i sig selv har en funktion som forebyggende og støttende instans, men det får de bl.a. ved opfyldelse af nedenstående paragraffer. I dagtilbudene er der ligeledes kontrolleret fremmøde, hvilket understreger den forpligtigelse som kommunerne har i flg. §33 ”Kommunen fører sit tilsyn, jf. § 6, på en sådan måde, at kommunen så tidligt som muligt kan få kendskab til tilfælde, hvor der må antages at være behov for særlig støtte til et barn eller en ung under 18 år”

Hvad er så grundstenene for forebyggende og støttende indsats? I § 4 står der bl.a. ”Kommunen og amtskommunen sørger for, at de opgaver og tilbud, der omfatter børn, unge og deres familier, udføres i samarbejde med forældrene og på en sådan måde, at det fremmer børns og unges udvikling, trivsel og selvstændighed. Dette gælder både ved udførelsen af det generelle og forebyggende arbejde...” § 8 stk. 2. ”Dagtilbudene skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og støtte det enkelte barns tilegnelse og udvikling af sociale og almene færdigheder med henblik på at styrke det enkelte barns alsidige udvikling og selvværd og at bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst” Stk. 3. ”Dagtilbudene skal give muligheder for oplevelser og aktiviteter, der bidrager til at stimulere barnets fantasi, kreativitet og sproglige udvikling, samt give barnet rum til at lege og lære og til fysisk udfoldelse, samvær og mulighed for udforskning af omgivelserne” Stk. 4. ”Dagtilbudene skal give børn mulighed for medbestemmelse og medansvar og som

led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed og evner til at indgå i forpligtende fællesskaber” Stk. 5. ”Dagtilbudene skal medvirke til at give børn forståelse for kulturelle værdier og for samspillet med naturen”

Bestemmelserne angiver altså, at målet for indsatsen over for børn og unge principielt er det samme, uanset om barnets eller den unges behov er af en generel eller særlig karakter. Formålsbestemmelserne er udtryk for de overordnede forventninger, som samfundet stiller til det arbejde, der finder sted i dagtilbudene. Målsætningerne sætter barnets behov og udvikling i centrum og fremhæver samtidig, at indsatsen skal udformes i samarbejde med forældrene. De overordnede målsætninger tager udgangspunkt i, at ophold i dagtilbud både skal medvirke til at give barnet en god og trykbar barndom og samtidig støtte barnet i et personligt udviklingsforløb, der rummer tilegnelse af en lang række sociale og almene færdigheder. Bestemmelsen er udformet med hovedvægt på det enkelte barns behov ud fra en betragtning om, at børns behov og udviklingsforløb er meget individuelt bestemt. Indsatsen over for det enkelte barn må derfor baseres på netop dette barns udviklingstrin. Det er afgørende for, at indsatsen kan medvirke til styrke det enkelte barns alsidige udvikling og selvværd. Bestemmelsen præciserer, at indsatsen over for det enkelte barn skal ske i samarbejde med forældrene og fastholder dermed også, at forældrene har hovedansvaret for deres børns udvikling. Dagtilbudets indsats skal afstemmes i forhold til den indsats, forældrene yder over for deres børn på de enkelte punkter. Det betyder, at dagtilbudets indsats skal intensiveres over for børn, hvor man kan konstatere en svag forældreindsats, dette understøttes af §32 *”Formålet med at yde støtte til de børn og unge, der har et særligt behov for dette, er at skabe de bedst mulige opvækstvilkår for disse børn og unge, så de på trods af deres individuelle vanskeligheder kan opnå de samme muligheder for personlig udfoldelse, udvikling og sundhed som deres jævnaldrende”*. Vi skal se vores pædagogiske opgave, som en form for sikkerhedsnet for børnene og en ”garanti” for barnets trivsel og udvikling.

Indsatsen

Der er en lang række initiativer over for de utilpassede unge. Statsministeren fremsatte i sin åbningstale ved starten af folketingsåret 1999/2000, at hjørnestenene i regeringens bekæmpelse af gadevold er: Konsekvens, forebyggelse og ansvarlighed. Regeringen nedsatte den 4. oktober 1999 et ministerudvalg med henblik på en samlet handlingsplan for integration i det danske samfund og hurtig indsats over for utilpassede unge.

Handlingsplanen skal på både kort og lang sigt kunne danne grundlag for den fremtidige

indsats på alle relevante områder i det danske samfund. Udvalget har taget udgangspunkt i det forhold, at der findes et ikke uvæsentligt antal unge, som har problemer med at tilpasse sig samfundets normer og regler. Udvalget finder at kriminalitetsniveauet - særligt i nogle områder - er uacceptabelt højt, og at den usikkerhed og frygt blandt befolkningen, der er forbundet med vold, anden grov kriminalitet og utilpasset adfærd blandt nogle unge, kalder på, at der bliver gennemført en hurtig og konsekvent bekæmpelsesindsats og en mere langsigtet forebyggelsesindsats (Bilag 2). Det ville være optimalt, hvis vi her kunne gengive alle de lovmæssige vedtagelser der berører denne målgruppe, men det er bl.a. pga. pladsmangel umuligt. Generelt kan man sige, at det er vigtigt at vi kender socialloven, da den regulerer alt pædagogisk arbejde. Det er vigtigt at vi ved hvor vi skal henvise den unge til, f.eks. socialforvaltningen i spørgsmål om penge, orlov og almen viden om socialt lovstof. Som det fremgår af Bilag 2 er der søsat utrolig mange tilbud og projekter over hele landet. Nogle er målrettet specifikt på en bestemt gruppe unge; f.eks.

"Hundeslædeprojektet". Andre er målrettet unge generelt; f.eks. alle elever i 10. klasse får udarbejdet en personlig uddannelsesplan, der angiver retningen af elevens videre forløb i uddannelsessystemet. Nogle er målrettet den særlige gruppe af utilpassede unge; f.eks. Ny start, som vil blive beskrevet mere indgående senere.

Metode eller ej - socialarbejderens rolle

Det er gruppens erfaring, at der er langt imellem projekter og pædagoger der arbejder med én decideret klarlagt metode for øje. Spørger man folk i faget, svares der oftest, at man handler på baggrund af diverse erfaringer og brudstykker af forskellige erhvervede teorier og *tavs viden*. Som professionel, må man træde i forhold til mennesker, levemiljøer og institutioner, dermed socialt responsive væsener, som udgangspunkt gøre sig sit *grundsyn* klart, tilnærme sig en erkendelse, en handlemåde og en forståelsesramme som regulerer ens ageren. I kontrast til de systematiserede fremgangsmåder, står pædagogens individuelt betingede og sjældent konkretiserede handlemønstre. Tavs viden er ikke en pædagogisk gren, men en latent tilstedeværende faktor i vores menneskelige virke, der ikke lader sig ignorere.

Oftest foreligger der, inden for institutioner og projekter m.v. overordnede retningslinier om mål og praktiske som tekniske metoder (ved "tekniske" metoder tænkes der f.eks. på iagttagelser, registrering, analyser og tolkninger), men disse opskrifter eller forsøg på at opnå en teknisk kontrolleret proces, duer kun delvist som handleplaner for sociale

processer. I tilfælde og foranstaltninger hvor styring beror på dialog og enkeltpersoners unikke behov, er fleksibilitet og mulighed for at kunne tackle konflikterne hen ad vejen afgørende. Behovet for *metodeudvikling* udspringer af ændringer i målgruppens behov/problemer, ny forståelse/teori, dårlige erfaringer eller politiske strømninger. Det er derfor kendetegnende, at behandlersamfundet hele tiden vil være på bagkant med udviklingen, at man altid vil synes at være skridt bagefter. Denne erkendelse, at man som socialarbejder ikke med sikkerhed kan regne med at ens viden er tilstrækkelig, er en uundgåelig og elementær faktor i metodeudviklingsbegrebet. Med udgangspunkt i den ovenstående skitserede problematik bør man ved start af et projekt gøre sig visse elementer klart. (Bilag 3)

Pædagog- og socialrådgiverfaget bærer præg af, ikke at have deres eget teorigrundlag. Disse fag er primært baseret på "lånt viden" fra andre professioners teori : sociologien, antropologien, psykologien, socialpsykologien, psykiatrien m.fl., hvilket gør det vanskeligt at finde en faglig identitet og et fælles sprog. Der ligger derfor naturligt til faget, et behov om at være opmærksom på nye tendenser. Det er nødvendigt at forberede sig på det uforudsigelige, overraskende og anderledes. Dog kan bestemmelserne af en metode ikke ske uafhængigt af aspekter som f.eks. historiske, geografiske, kulturelle og institutionelle/situationelle forhold. På grund af målgruppens omskiftelighed må det sociale arbejdes metode være i stadig bevægelse og til stadighed være genstand for evaluering. Metodeudviklingen er disse justeringer af kendte, afprøvede og generaliserede handlemåder, eller egentlige nyskabelser med henblik på at kvalificere en indsats. Frit oversat betyder metode "sporingssvejen" eller, "den vej jægeren bevæger sig efter sit bytte". Metode er det, der forbinder mål og midler i et forløb; de systematiske fremgangsmåder. Bagved enhver handling i socialt arbejde (og anden menneskelig virksomhed) ligger disse systematiserede forestillinger om relationens art og betydning, om interventionens mål, om sammenhænge og udvikling m.v. Disse er inspireret og påvirket af egen og andres, professionelle som privates, moral og etiske holdninger, menneskesyn og samfundssyn (14).

Tidligere tiders fokus på fejlfinding og fortidsorientering, traditionelt repræsenteret ved klinisk orienterede behandlere, oplever i dag at blive sat i kontrast til mere moderne og utraditionelle socialpsykologiske "her og nu" forståelser. Her er man mindre optaget af at tegne en systematisk, nuanceret profil af den enkelte målgruppe, men i højere grad

fokuseret på at håndtere den unges problematik via f.eks. troværdighed, nærvær, åbenhed og accept. Altså menneskelig kontakt og menneskelige forhold versus diagnosticering og symptom-behandling (15). Vil det så sige, at man ved fast metodisk arbejde ikke vil kunne være åben for en ungs pludselige og uforudsete problemer? Vi vil i det følgende beskrive to projekter, der for os repræsenterer to modsætningsfyldte indgangsvinkler ifht. dette spørgsmål.

Ny Starts begyndelse

Vi var den 28. november på besøg på Askovgården, for at interviewe Gitte Høck, medudvikler af Ny Start programmet. Vi fandt det interessant at kunne stille uddybende spørgsmål til evaluerings rapporten, samt høre om de overvejelser der var gået forud for projektet. Askovgården er en selvejende social organisation, der dækker alle typer af daginstitutioner samt socialpsykiatriske aktiviteter, familiebehandling, dag - og døgntilbud til unge, psykologisk rådgivning/behandling. Desuden består Askovgården af "Center for Metode, Udvikling og Kvalitet" (CMUK). Centeret opstod i forbindelse med udviklingen af "Ny Start" programmet. I årenes løb har Askovgården udviklet sig fra at være en organisation primært baseret på frivilligt arbejde, til i dag at være en selvejende organisation med ca. 130 ansatte.

Ny Starts historie begynder da det kriminalpræventive råd stifter bekendtskab med et socialt færdighedsprogram "*Cognitive Skills*" der henvender sig til unge i fængsler i Canada og USA. Per Hensen, ansat ved Askovgården som psykolog, bliver bedt om at kigge nærmere på programmet. Han tager til Canada for at deltage i instruktøruddannelsen og for at undersøge om programmet kan benyttes i Danmark eller evt. med afsæt heri, kan udvikle et lignende socialt færdighedsprogram tilpasset danske forhold. Per Hensen ender med at finde programmet meget anvendeligt og interessant, men tænker at programmet for alvor vil komme til sin ret, hvis målgruppen aldersmæssigt rykkes ned til unge mellem 12 og 18 år, så at sige inden de er færdige med at udvikle deres identitet, så de kan lære at mestre sociale færdigheder, inden de bliver for skadede. "*Det kan ikke være rigtigt, man i dette land, for at få noget af det man trænger til, skal kvalificere sig til et ophold i lukket fængsel*" (citater Gitte Høck). Med midler fra Socialministeriet fik han 1 år til at revurdere og tilpasse programmet til unge mellem 12 og 18 år og i stedet benytte det præventivt, altså rykke fokus fra "brandslukning"/helbredelse til forebyggelse.

Overvejelser for Ny Start projektet

Ud fra en erkendelse af og erfaringer om, at der i Danmark er en relativ metodefattigdom, lagde projektgruppen ud med at kigge på de tilbud der var eksisterende og på de metoder man anvendte dels for at "indfange" de unge og dels selve praksis i det pædagogiske arbejde. Systemet og dermed i forvejen eksisterende projekter, bærer præg af "hovsa" løsninger, dvs. man tilbyder et forløb og når det er færdigt, er der ikke noget videre tilbud, velvilligheden ophører. De unge må da klare sig selv, også selv om de stadig ikke er kommet tilbage i skole, i lære, har fået job eller bolig. Dette må siges at være en fejlprioritering af ressourcer, da det over tid ikke vil holde, fordi den unge stadig mangler personlige og sociale mestringsredskaber, hvilket højst sandsynligt lader den unge falde tilbage til uhensigtsmæssige handlinger og rutiner. Det er erfaringen at meget pædagogisk arbejde foregår på "gefühl", man trækker på forskellige teorier, som man kan forene sig med og gør det til sin egen personlige pædagogik, krydret med sine menneskelige færdigheder og personlighed. Det medfører at det bliver meget svært at videregive og opsamle erfaringer, da det er vanskeligt at finde frem til hvad der virker og ikke virker. I Ny Start projektgruppen synes man også at have erfaret sig til at konsekvenspædagogik for denne målgruppe IKKE virker, da de unge ikke kan generalisere ud fra erfaringer; handling har ingen sammenhæng med konsekvens. Det nytter derfor ikke noget, hvis den unge bryder nogle aftaler, at han så ikke må komme med i biografen 3 dage senere eller omvendt, hvis han i en periode har overholdt sine aftaler, at belønne ham med et par nye bukser. Den unge kan ikke se sammenhængen mellem handling og konsekvens. Vi skal sælge vores livsstil og være rollemodeller der repræsenterer normaliteten, vi skal formidle hvor rart der er at være fri og selvforsørgende, selv at kunne stå op, tjene sine penge, passe sine interesser osv. Det skal ikke ende med alene at være et funktionsliv, det er væsentligt at de unge får det godt med sig selv og at de socialt fungerer. Ny Starts mål er derfor at den unge skal kunne overbevise sig selv om at træningen virker og gennem erfaringer mærke ændringerne. De læringsprocesser de tilegner sig skal holde over tid og der skal ske en påvirkning af personligheden (ud fra normaliteten i positiv retning). Dette måles undervejs i forløbet med forskellige psykologiske tests. I programmet lægges der vægt på, at vi lever i en genforhandlingskultur, som giver den unge chance for at genforhandle f.eks. en bortvisning fra fritidsklubben. Den unge har efter al sandsynlighed lovet bod og bedring til sine omgivelser et halvt hundrede gange eller mere. Ved hjælp af et udførligt kursusbevis, som den unge får, skal omgivelserne altså gøres opmærksomme på, at den unge nu skal

tages alvorligt ”Vi må kunne fremlægge for vores samarbejdspartnere, hvad det er (for et program – red.) den unge er gået igennem” (citater Gitte Høck). I integrationsfasen kan den unge selv, eller i samarbejde med en instruktør, benytte sig af genforhandlinger for at opnå en gunstigere position. Det er derfor bidende nødvendigt, at man på forhånd har sikret projektet og dermed pengene til det, i den 2 årige periode. De unge har alt for mange gange været lovet ting fra systemets side, fra en velmenende pædagog eller lignende, som så viser sig ikke at kunne lade sig gøre, oftest på grund af økonomi. Projektgruppen har udviklet CMUK vingen (Bilag 4). Den er udtryk for praksis og samtidig en rettesnor, man kan sige at CMUK vingen sikrer projektets aktualitet, da der hele tiden meldes tilbage fra praksis, erfaringer herfra indgår i metodeudvikling, når praksis ændre sig, er det nødvendigt at ændre på teoriene. Det afgørende er her, at den viden der opsamles i vinge to, formidles tilbage til praksis så den kan korrigeres.

Ny Start Projektet

Det følgende er en opsummering af evalueringsrapporten af Ny Start`s pilotprojekt (16). Ny Start er støttet af Socialministeriet og Det Kriminalpræventive Råd og er et socialt færdighedsprogram, der bygger på psykologiske teorier om læring og kognition. Målet er at deltagerne lærer at tilegne sig samfundsacceptable sociale færdigheder, via en nyorientering omkring hensigtsmæssige personlige strukturer, for derved at opnå social integration, modsat den marginalisering deltagerne oplever. Programmet arbejder tværfagligt indenfor 3 områder:

Psykiatri, som dækker forskning og analyse af personlighedsforstyrrelser for unge og voksne. Dog bruges den til at lave øjebliksbeskrivelser i stedet for at diagnosticere, da man i Ny Start mener at diagnosticering kan virke stigmatiserende for den unge, som ikke har en fuldt udviklet personlighed. Psykologi, som dækker de intrapsykeiske strukturer, egenopfattelse, social adfærd og forklaring af personlighed og relationer. Pædagogik, dækkende for en metode der er målrettet i sit praksisfelt. Specialpædagogisk rettets metoden mod en specifik målgruppe med definerede problemer, tager udgangspunkt i teori og psykologiske undersøgelser og danner derved kontakt mellem den professionelle den unge.

Ny Starts målgruppe

Deltagere i pilotprojektet er drenge mellem 12 og 18 år, der har psykosociale problemer og er kendt af de sociale myndigheder. Deltagerne beskrives som, tidligt skadede, har

personlighedsforstyrrelser, marginaliseringstruede ifht. job, uddannelse og fritid, kriminelle, misbrugere eller i risikogruppen. Deres kommunikationsform er aggressiv, impulsstyret (vold løser problemer) og de søger selskab hos personer med samme adfærdsmønster.

De 4 faser:

Ny Start programmet har en varighed på ca. 2 år og er opdelt i 4 faser:

- Kontaktfasen ca. 8 dage. Den unge motiveres til deltagelse.
- Fastholdelsesfasen ca. 8 dage. Etablering af gruppen (6-8 pers.) via et døgnbaseret ophold.
- Læringsfasen 4 mdr. Opbyggelse af ny identitet via gennemførelse af det sociale færdighedsprogram, som består af kognitive lektioner og virkelighedsbesøg.
- Integrationsfasen 1½ år. Anvendelse af de lærte færdigheder i det virkelige liv. Instruktøerne er stadig betydningsfulde voksne.

Specialpædagogik

Ny Start betegnes som specialpædagogik, grænsende til psykoterapeutisk og handlemæssig behandling. Som pædagogisk metode beskrives det som:

- Et menneskesyn
- Et udviklingsperspektiv
- En handleramme
- Et omsorgsperspektiv
- En teoribasering

Til en gruppe på 6 unge, vil der igennem alle 4 faser være 2 instruktører til rådighed.

Instruktøerne arbejder ud fra en manual, der indeholder temaer og emner som bruges i læringsfasen. Indenfor disse temaer/ emner arbejdes der med erkendelse. Dette følges op af en målplan, som den unge og instruktøren derefter arbejder på at få realiseret i den daglige praksis.

I Ny Start arbejdes der med forskellige former for analyse og rollespil, for at anskueliggøre problemer fra de unges hverdag, hvordan de reagerer i forskellige situationer og hvorfor reaktionerne er som de er. Disse analyser deles op i :

- Rollespil
- Procesanalyse
- Problemanalyse
- Situationsanalyse
- Den indre dialog som redskab

I Ny Start forsøges at påpege alternative løsninger, frem for at sætte fokus på den negative adfærd. (Modsat normal opdragelse, hvor det man ikke må, omtales som det negative)

Teori og metode

“De fleste individuelle sociale problemer er således et resultat af en systematisk fejltagelse i opfattelse og tolkning af påvirkninger i forbindelse med menneskelige relationer”. (17)

Både kognition og emotion (hjerneprocesser) spiller en stor rolle ifht. vores adfærd og reaktionsmønster. Begge er vores redskab til at mestre indre og ydre påvirkninger. Emotionen kan farve vores kognitive analyse af en given situation og derved have indflydelse på hvorvidt vi opfatter situationen positivt eller negativt. Disse informationer lagres i vores hukommelse og i vores underbevidsthed og vil være med til at bestemme vores adfærd og handlinger i lignende situationer fremover. De unge der deltager i Ny Start lader sig styre impulsivt og har svært ved at inddrage deres kognitive færdigheder i deres erfaringer. Meichenbaum mener at sproget bør tilegnes ligeså stor værdi som kognition og emotion når der ses på adfærd. Derfor bruger Ny Start sætningen: Stoppe, tænke, handle som gennemgående ”slogan” i programmet. De unge får situationen ind under deres egen verbale kontrol, dvs. at de formulerer deres tanker højt. Herved forhindres den uhensigtsmæssige adfærd idet en situation kan analyseres og deles, for at overskueliggøre præcis hvor problemet ligger (hvor går det galt?). Epstein udviklede i 1962 en kognitiv behandling RET (Rational, Emotive Therapy) baseret på at følelsesmæssige problemer skyldes, at vedkommende opfatter omgivelserne irrationelt. Tolkninger og formodninger, dannet på grundlag af opfattelsen af omgivelserne, fører til en ødelæggende indre dialog og uhensigtsmæssige påvirkninger af adfærd. F.eks. personer, hvis selvværd er afhængigt af at andres kærlighed/ omsorg for dem. De fungerer i kraft af andre. Her er det vigtigt at fremhæve, at man godt kan eksistere i kraft af sig selv.

Derfor arbejder Ny Start med 3 basale ændringsprocesser:

- Personens adfærd og reaktioner, som sker i relation til omgivelserne
- Personens indre dialog før handlingen
- Personens kognitive strukturer, som starter den indre dialog

Ændringsprocessen sker i 3 faser:

- 1. fase: Selv-observation. Adfærd, observation gennem forstærket opmærksomhed, tanker, følelser osv.
- 2. fase: Uforenelige tanker og handlinger. Personen skal blive opmærksom på sin uhensigtsmæssige adfærd og se muligheder for alternativer. Dette vil starte en ny adfærdsstruktur, som er uforenelig med den tidligere.
- 3. fase: Tænkning skaber ændring. Personens ændrede indre dialog, samt omgivelsernes reaktioner vil have stor betydning for ændringsprocessen.

Epstein taler om personlige teorier for virkeligheden der vedrører en organisering af erfaringer, som danner grundlag for vores handlinger. Disse teorier foregår på det førbevidste plan, dvs. vores handlinger, er styret af vores følelser, som igen er styret af vores personlige erfaringer, lagret i førbevidstheden. Målgruppen der arbejdes med i Ny Start, har en række reaktionsmønstre der gør, at de opfatter omgivelserne som farlige og truende og derfor er deres adfærd styret i forhold hertil med forsvar og angreb. Tidlige oplevelser er basale for et menneskes selv-teori og er derfor retningsgivende for, hvordan man opfatter sin omverden. Epstein mener, at man i de første leveår opbygger grundlaget for sin selv-teori. Tillid og selvagtelse er basale strukturer for barnet. De kan udvikles positivt eller negativt, alt afhængig af om reaktionerne fra ens omverden, opfattes som trygge og spændende eller truende og farlige. Især i ungdomsårene er det vigtigt at have en realistisk selv-teori (psykisk, fysisk, seksuel modning osv.) Målgruppen beskrives i Ny Start som værende i en overgangsperiode mellem barndom og voksen tilværelse. Deres selv-teori bygger på negative oplevelser fra tidlig barndom. Opgaven er at få de unge til at få bedre selvtillid og selvagtelse, samt at opleve reelle følelser fra betydningsfulde voksne. Derved kan de ændre deres selv-teori. Ny Start vil have målgruppen til at gå fra imitationsstrategi til observationsstrategi.

Ny Start anvender kognitive teorier for at få en forståelse af menneskets bearbejdelse af perceptioner, som man får gennem socialt samspil og siden hen lejes som erkendelse. Herved dannes forståelsen for den almene adfærd, som kan bruges i praksis, samt danner baggrund for at måle ændringsprocesser hos deltagerne.

Læringsteorier

“Som en væsentlig faktor i erkendelsen er læringen, der er måden at optage øjeblikkets erfaringer og gøre dem sine egne, så de senere kan bruges i relevante situationer”. (18)

I Ny Start ses personen som medlem af et sociokulturelt fællesskab. Der tages udgangspunkt i personen som en del af et socialt fællesskab og for at blive medlem kræves deltagelse i den sociale praksis. I Ny Start arbejdes med begrebet læring, som social læring, hvor processen sker som en interaktion, gennem social interaktion. Modsat indlæring, hvor erfaringsgrundlaget dannes via en andens erfaringer, altså overleveret viden. Ny Start bruger læringsteorierne med udgangspunkt i praksisrelaterede og nære opgaver. Deltagerne må gennem disse teorier lære at mestre et problemløsende repertoire dvs. at bygge bro mellem tænkning og handling.

Theodor Millons evolutionsteori

Millon bruger 4 polariteter/modsætningspar til at beskrive det enkelte menneske og i Ny Start anvendes polariteterne til at give en karakteristika af individet, som skal støttes i at arbejde med problemer som tynger i hverdagen. Han har oprindeligt udviklet disse psykologiske tests til analyse af personlighedsforstyrrelser. Ny Start har dog valgt at bruge Millons evolutionsteori til at forklare personligheden indenfor en specialpædagogisk ramme. De ser bort fra diagnosedelen og anvender teorien til at analysere den enkeltes personlighed, med henblik på at kunne begribe et problem og ændre det. De 4 polariteter ser således ud:

- Lyst overfor smerte, tillid/mistillid. Eksistentiel relation. (barndom)
- Aktiv overfor passiv, aktør/ reaktør. Social relation. (barndom)
- Selv overfor andre. Reproduktion.
- Tænke overfor føle, impulsivt følende/tænkende. Abstraktion.

Det vil altså sige, at Ny Start kan bruge disse polariteter til at få et bredt og overskueligt billede af en ung, der har store problemer i hverdagen og arbejde specifikt med enkelte problemstillinger. Herved inddrages psykiatrien, psykologien og pædagogikken i en sammenhængende arbejdsproces.

Delkonklusion

Skal vi se på Ny Start med det brede penselstrøg, kan vi konstatere, at vi har med en metode at gøre, der er meget specifik både hvad angår målgruppen den retter sig imod,

men også hvad angår teori og metode. Dette stiller store krav til de uddannede instruktører, om at skulle være en betydningsfuld og tillidsfuld voksen i de unges liv og samtidig være metoden meget tro. Under et interview med Gitte Høck d. 28/11/2000, diskuterede vi bl.a. hvor svært det er for de unge der deltager i Ny Start og for mennesker generelt, at ændre på noget så indgroet som vaner og håndlemønstre. Programmet varer 2 år og kræver en massiv deltagelse og personligt arbejde fra deltagerne selv og i høj grad også fra instruktørerne. Det er for gruppen derfor påfaldende, at kurset hvor instruktørerne uddannes til at arbejde intensivt med de unge i 2 år, samlet varer 13 dage. Når vi ligger inde med en viden om, at det at ændre på os selv er vanskeligt og krævende, er det så rimeligt at forvente, at en pædagog både skal ændre sin egen arbejdsgang/metode radikalt over så kort tid? Manualen beskrives som omdrejningspunktet i Ny Start og der lægges op til at der arbejdes indenfor meget faste rammer, der ikke bør afviges fra. Dette kræver, som vi ser det, en stor selvdisciplin fra instruktørernes side og spørgsmålet er så om instruktørerne er gode nok til at holde sig selv til ilden, eller om gamle arbejdsvaner ikke er nemmere at falde tilbage i, når tingene spidser til? Kan instruktørerne klare sig uden en form for opfølgning af instruktørkurset, uden at skulle købe sig til supervision? Der vil, som vi ser det, uværgeligt opstå mange tvivlsspørgsmål og situationer hvor instruktørerne vil få brug for at få genopfrisket og blive fastholdt i metoden, for ikke at falde tilbage i velkendte arbejdsmønstre når det bliver krævende. Samtidig ser vi i gruppen, både fordele og ulemper ved at arbejde så stringent metodisk. Ulemperne kan ligge i ikke, at være åben overfor ændringer og nye ideer, at arbejdet ender med at blive fastlåst. Det kan blive det vigtigste ikke at afvige fra de linjer der er lagt. Man kan frygte at det at holde sig til metoden gør, at metoden bliver det primære element i arbejdet. Fordelene ligger i, at kunne hellige sig en arbejdsmetode over længere tid og netop derfor have større belæg for at se resultater i et klarere lys, man vælger fuldt bevidst at lukke sig ind i en glasbobbel, for at se om den stringente metode virker. Man lader sig ikke forvirre og kan koncentrere sig om det reelle arbejde, derved udløses en frihed til evt. at komme tættere på de unge og få opbygget et tæt forhold som der kan drages nytte af, da instruktørerne er 100 % tilstede og ikke behøver at have alternative kort klar på hånden. Arbejdsopgaverne er beskrevet for dem. I evalueringsrapporten konkluderes det, at de unge, efter at have gennemført programmet, bliver gjort "behandlingsklar". De er i perioden blevet mere klar over hvor skidt de egentlig har det. I interviewet d. 28/11/2000 fremgik det, at de i udformningen af Ny Start, da også har diskuteret spørgsmålet om programmet ikke er med til at tilføje disse unge både skyld og skam? Det store spørgsmål er så, om samfundet overhovedet er klar til at

tage sig af disse unge? I princippet er Ny Start et gennemarbejdet og velovervejet adfærdsprogram, men fungerer det eller kommer det til sin ret hvis samfundet ikke opstiller et efterværn der matcher? Ny Start er ét tilbud blandt mange og unge med den rette mængde ressourcer kan drage fordel af programmet. Vi ser en tendens i samfundet, hvor vi bevæger os fra institutioner, der groft sagt skærer alle over en kam, mod at stifte indgående kendskab til de unge og deres relationer og ud fra det skrue et målrettet tilbud sammen. Vi begynder at se på den unge i samspil med deres relationer, venner, skole, familie, arbejde osv. I stedet for at "helbrede" den unge ved at sætte dem i en døgninstitution med ligesindede, skal der stykkes et helhjertet tilbud sammen, som den unge får gavn af langt ud i fremtiden.

Gaderummet

Det har været i gruppens interesse, at etablere en bred viden omkring hvad der eksisterer af tilbud til den unge i personlig krise. Især efter besøget hos Ny Start, der viste sig meget styret af en fastlagt metode, valgte vi som modpol, at tage kontakt til initiativgruppen Gaderummet. Et projekt startet af en ildsjæl, der på eget initiativ og på overvejende frivillig basis gennem mange år, med evig usikkerhed om projektets fremtidige eksistens, har floreret i undergrunden og til stadighed praktisere sin ideologi. En alternativ ideologi, erfarede vi, sat i gang af et tidligt vidne om synlige magtforhold i et klassesamfund der ikke har formået at tage ordentligt vare om de svagest stilledes behov, til trods for at have påkaldt sig ekspertise og kompetence til det.

Følgende bygger på interview med initiativtager, daglig altnuligmand og psykolog Kalle Birck-Madsen, besøg i Gaderummet og diverse erhvervede artikler om Gaderummet. Set i forhold til ovenstående beskrivelse af Ny Start, vil beskrivelsen af Gaderummet i langt højere grad bære præg af ikke at være baseret på skriftlige målformuleringer og fakta, men i stedet være et udtryk for gruppens indtryk af besøget i Gaderummet og Kalles personlige og følelsesladede holdninger og erfaringer.

Gaderummet er et døgnåbent værested på Nørrebro for udsatte og utilpassede unge med sociale og psykiske problemer, et socialpsykologisk fristed, et unge-kollektiv, et refugium. Når man møder op i Gaderummet, minder det mere om miljøet i et besat hus eller på Christiania, end en decideret institution. Unge ligger og sover på sofaer med jakker over

sig, en hund ligger og guaver på et ben under et bord og diverse rygeinstrumenter står frit fremme. Der er stort fællesrum, et fjernsynsrum, et hjørne med et par computere, et kaotisk køkken, bad og toilet og en overetage hvor ca. 15 unge bor på madrasser afgrænset af lagner der hænger ned fra loftet. Under Gaderummet, der er betegnelsen for selve værestedet/ varimestuen, hører rådgivningen Regnbuen. Her ydes den unge psykologiske rådgivning/terapi. Ca. halvdelen af Gaderummets brugere, har tidligere været i kontakt med den etablerede psykiatri og ville, hvis ikke det var for Gaderummet, være havnet på de lukkede psykiatriske afdelinger, i fængsler eller på afvænningsinstitutioner. De unge er fattige, de er "hjørnet" (cornered), marginaliserede, de har ikke kunne følge med, de kan være misbrugte, kan være vokset op på et værtshus og har i puberteten søgt venner og bekendte frem for familien og det etablerede system. Kalle pointerer, at det er forældrene der er blevet tabt, da de blev forældre. I Gaderummet kan de unge komme og gå som de vil, de møder ligesindede/deres netværk og etablerer relationer der rækker dybere end det, at have en fælles intern fjende det være f.eks. magten i institutionen, hvilket ofte er tilfældet i de regelstrammeog strukturerede institutioner, de unge ellers ville have at se frem til. Kalle hævder, at et sådan miljø ikke er basis for reelle venskaber. I Gaderummet er der ingen autoriteter, ingen sanktioner, love og regler, dvs. flad struktur. Ser man bort fra et kontor, der bl.a. indeholder journaler, er der ingen låse på dørene. Som sådan, er det brugerne der kører stedet. Det eneste magtmiddel er, som Kalle nævner det, det kvalificerede skænderi. Man kan argumentere for sine synspunkter, men den uskrevne etik går i retning af, at man ikke skader nogle der er forsvarsløse. "Man smadrer ikke flasker hvor der er hunde og børn", "man sparker ikke nedad", "man kører ikke på andre folk" osv. Gruppen er magtmidlet og sætter grænsen for den enkelte. Den unge, der eksempelvis har besluttet sig for at drikke livet væk, oplever at få venskaber og forpligtigelser overfor gruppen. Denne proces vil optimalt set resultere i, at den unge kommer til at tænke indad. I stedet for, at behandleren klinisk skal gøre den unge opmærksom på behovet for dette, vækkes denne mekanisme naturligt i relationen/gruppen. Vil en ny ung ind i et forløb i Gaderummet, er det væsentligt, at det lykkes vedkommende at blive en del af denne gruppe, også kaldet *ressourcegruppen* eller *skæbnegruppen*. Denne består af en masse subgrupper, men er i realiteten en storgruppe. Igennem denne præsenteres man for alternativerne, "spejlet" og solidariteten.

Om Gaderummet og metodisk arbejde

I det ovenstående nævner vi Kalles motivation for og hans tilgang til arbejdet med de

problematiserede unge. Hvad angår målet og succeskriterierne i arbejdet fortæller han, at det grundlæggende handler om at hjælpe den unge til at *komme ind i livet på en ordentlig måde*. At vedkommende formår at handle og reagere på egne behov og ikke dukker nakken, men ser verden som den er, på godt og ondt. Han har set sociale konflikter blive behandlet med tvang og piller og hævder, at der sket en vægtning fra at skulle klare sig, til at skulle kunne klare sig selv. Han nævner, at tidens "trend" handler om tvang og straf, at den unge har valget imellem tvangsarbejde eller psykiatrien. Enten følger man det almindelige liv, ellers skal man have stillet en diagnose. Der er i dag ikke åbenhed for de skæve eksistenser. Alle kører sur på et tidspunkt og har brug for en pause, et helle. Det er Kalle overbevisning, at der efter denne periode opstår en naturlig motivation for at komme videre i sit liv. Som det ser ud i dag fjerner man døgninstitutionerne til fordel for udadgående teams fra socialforvaltningen. Man isolerer den unge fra netværket og pudser en kontrollantgruppe på dem. Den bedste måde at styre folk på, er at isolere dem fra hinanden, det kommer der bare ikke gode mennesker ud af. Iflg. Kalle, burde man i højere grad vægte, at give "rødderne" et sted der er deres eget, hvor de i fællesskab kan udnytte deres ressourcer konstruktivt og positivt en periode. Kalle fortæller, at det er væsentligt i hans tilgang til de unge og deres problematikker, at klienten skal kunne "tænke med", at der ikke sker en *distancering* mellem klient og behandler. Det er vigtigt, at terapeuten tænker højt, så der hos behandleren, ikke eksisterer en adskillelse mellem hans strategier og det der reelt bliver sagt. Kalle taler her om at undgå, at der opstår en "inderside" og en "yderside". Det er *uetisk*, som behandler, at køre på folk og have fordækte strategier. Mange af de unge der kommer fra andre psykologer, har oplevet at skulle tilpasse deres problematik til den gren af faget den enkelte behandler har troet på. Beslutningerne er blevet taget hen over hovedet på klienten med den begrundelse, at brugeren ingen sygdomsindsigt har. Gaderummets tilgang til de unges problematikker er grundlæggende baseret på 3 enkelte principper:

1. -Brugerpræmisser
2. -Total åbenhed
3. -Invitation til samarbejde

Dog er det meget sjældent at der arbejdes med direkte metoder. Man skal passe på ikke at komme til at manipulere én retning, men i stedet forsøge at holde fokus på problemet og problemets udvikling, da ophæves problemets metode og løsningsteknikker. Et af de væsentlige principper i Gaderummet er troen på en *rummelighed*, også overfor de vaner og mekanismer der problematiserer de unges forhold til det etablerede behandlingssystem.

Eksempelvis nævner Kalle hashrygning som blot værende en mild selvmedicinering ifht. den "tunge" psykofarmaka der ellers benyttes i psykiatrien.

På rigtig mange måder er Gaderummet et kontroversielt alternativ. Kalle Birck-Madsen fremstår som en græsrod, drevet af en dyb personlig ideologi og et livssyn, man kun kan respektere og beundre. Han repræsenterer en kamp mod det etablerede behandlingssystem og kører sit projekt på et konstant yderligt mandat. Aktuelt bliver Gaderummet smidt ud af deres lokaler pr. 1/1 2001, hvilket på den ene side er utroligt frustrerende, men samtidigt ikke synes som noget usædvanligt. Kendetegnende for de forgangne 15 år har været, at de ikke har vidst sig sikre på mere end til enden af kvartalet. Det er hårde betingelser, og Kalle gør opmærksom på at han har en grænse. Han adskiller ikke arbejde og fritidsliv og alle de unge har hans privatnummer, hvilket naturligvis kræver meget. Dog er det ikke noget der gør ham svag i troen, da hans erfaringer, sammenlignet med det der sker i psykiatrien, er rene solstrålehistorier. Ikke desto mindre, synes det altafgørende for Gaderummets fremtid, at der bliver rettet opmærksomhed på det store stykke arbejde der her præsteres, at der bliver bevilliget midler til flere ansatte, lokaler man kan regne med på sigt, samt mere plads. (For Gaderummet i tal se bilag 5).

Holland

I forbindelse med opgavens internationaliseringsdel, valgte vi at foretage en studierejse til Holland. Endskønt Danmark og Holland begge er en del af det vestlige kultursamfund, både kulturelt og samfundsmæssigt kan sammenlignes og ofte bliver sammenlignet, er der markante strukturmæssige forskelle i samfundsopbygningen, og måden at håndtere omsorgen for de svageste i samfundet på. Dette kommer til udtryk når man kigger på det Hollandske socialvæsen, og de utilpassede unges situation i Holland. Først bør der dog fokuseres på lighederne, som er mange og vigtige, og som måske også indikerer at den danske samfundsudvikling bl.a. er et produkt af en generel udvikling i den vestlige verden gennem det tyvende århundrede. Danmark og Holland er traditionelt kendt for at være lande der generelt set har en høj tolerancetærskel, er åbne overfor det nye og anderledes og accepterer den individuelle frihed og behovstilfredsstillelse i højere grad end mange andre samfund. Ting som der bliver set på med alvorlige øjne andre steder i verden, vender man her det blinde øje til, eller sanktionerer i hvert fald blødere overfor. Det er som så meget andet, en kulturelt betinget tilstand og for at forstå den, må man gå historisk,

socialgeografisk og antropologisk til værks, hvilket denne opgave ikke levner rum eller mulighed for. Følgende tekst er skrevet på grundlag af et ugelangt ophold i Holland, det er erfaringer farvet af de mennesker vi talte med og naturligvis vores mangelfulde kulturelle baggrundsviden. Noget fandt vi dog og til trods for spinkelheden i argumentationsgrundlaget vil vi nu forsøge at drage et par komparative konklusioner. Et af de vigtigste lighedspunkter, set med gruppens øjne, kan bemærkes, når man ser på de mål der sættes for det enkelte individ, og dets evne til at indgå i de af samfundet fastsatte rammer. De mål der arbejdes med i forhold til utilpassede unge, stemmer ultimativt overens i definitionen på det sunde, uafhængige menneske der fungerer autonomt ifht. det sociale system, og besidder stabile sociale kompetencer, der gør det i stand til at navigere uproblematisk i relation til samfundet og andre mennesker. Som i Danmark, lægges vægten forskelligt alt efter hvilken instans og hvilke krav der er tale om, det være sig et juridisk krav om at holde sig inden for lovmæssigt fastsatte rammer, som et socialt betinget ønske om psykisk stabilitet og velvære. Vejen mod dette fælles mål, må dog siges at indeholde forskellige måder at gribe problematikken an på. Da vi var i Holland, var denne opgave stadig i en fase, hvor fokus primært var defineret som "hjemløse unge" og i vore undersøgelser, interviews og institutionsbesøg, lagde vi vægt på denne relativt snævert definerede gruppes situation i det Hollandske samfund. Det står dog klart for gruppen, til trods for vort feltarbejdes lighed med en overfladisk skøjtetur, at der er et mønster der peger i retning af at vore to lande, fra to forskellige udgangspunkter, arbejder sig hen imod samme mål. Hollands udgangspunkt adskiller sig allerede der hvor det Hollandske samfund traditionelt/historisk set ikke er et landbrugssamfund, men et samfund af købmænd og håndværkere. Skiftet fra land til by er erstattet af en mindre markant udvikling fra håndværk til industri. Langt tidligere begyndte ændringen fra en kollektivistisk til en individualistisk kulturform. Endvidere var den hollandske samfundsstruktur i højere grad gearret til en sådan udvikling og i takt med denne, har ansvaret for at drage omsorg for de svageste, tidligt fundet en form der, stadigvæk i dag, præger socialektoren. Hvor Danmark, bredt defineret, har samlet det sociale ansvar under en bred socialektor, med mange underafdelinger, har opgaven i Holland primært været varetaget af uafhængige organisationer, til tider delvist regeringsfinansierede, med mindre, mere specifikt præciserede målgrupper som arbejdsområde. Denne opbygning har skabt en differentieret socialektor, der som plus har en bred vifte af behandlingstilbud, der retter sig mod de forskellige problematikker den enkelte står med. Som minus kan den Hollandske model opleves som svær at navigere rundt i. Ikke blot for den unge, men også

for socialarbejderen, der egentligt skulle bruge sin tid på at hjælpe den unge. Endvidere har vi fra flere sider hørt kritik af det tværsektorielle samarbejde, der ytres ønske om en udvidet kommunikation både organisationerne imellem og mellem de forskellige "lag" i socialektorens struktur, f.eks. forskere, socialarbejdere og beslutningstagere. Når der i Danmark i dag generelt kan noteres en tendens til at nedlægge de store ungdomspensioner og f.eks. finansiere flere projekter via puljeordninger, kan det måske spores tilbage til et ønske om et bredere og mere differentieret behandlingsudbud, der mere specifikt kan rumme og håndtere den enkelte unges problem. Udviklingen i Holland, som vi oplevede den, peger mere i retning af at få samlet en fragmenteret socialektor, at øge kommunikationen og sammenarbejdet, for at skabe en struktur der gør det muligt for den unge og socialarbejderen at orientere sig, og tilrettelægge en mere langsigtet behandling. Hele institutionskulturen i Holland adskiller sig fra den danske ved at være baseret på principper der afspejler noget specifikt kulturbetinget og som sådan kommer de grundlæggende forskelle til udtryk såvel i samfundet generelt, som i institutionskulturen. Der er f.eks. ikke tradition for, i Holland, at sende sit barn i daginstitution og disse er som regel selvejende og får meget begrænsede midler fra staten. Dette betyder at kontakten til den sociale sektor primært opstår når der sker lovbrud eller idet adfærdsforstyrrelserne får et omfang så systemet bliver gjort opmærksom på det af lærere, familie eller nærmiljø. I Holland er man ikke automatisk tilknyttet en socialrådgiver via sit personnummer, men man har krav på at modtage hjælp/rådgivning/behandling hvis dette skønnes nødvendigt. Problemerne med utilpassede unge i Holland ligner til dels de problemer vi møder i Danmark. Generelt har vi ikke fundet de store forskelle i behandlingsformerne, men kan konstatere at der, kulturelt set, er divergerende grænser for samfundets definition og accept, af afvigelse og tolerance for f.eks. unges misbrug af diverse stimuli. Disse forskelle kaster selvfølgelig skygger indover institutionskultur og behandlingsmetoder og kan som sådan benyttes i en dialog og erfaringsudveksling idet en konfrontation med en ny tænkemåde kan kaste lys over områder af behandlingssystemet, som måske kunne have godt af at blive revurderet.

Konkluderende resume

Vi har i denne opgave haft utilpassede unge i fokus. Vi har konstateret hvordan udviklingen i vores kulturelle arv, danner fundamentet for vores normalitetsopfattelse, der byder os at yde omsorg og tilrettevise de der falder uden for denne. Vi har konstateret, at

der er langt fra det overordnede systematiserede regis forsøg på at nedsætte retningslinier for almen velfærd, til det individuelle menneskes behov og definition på noget så abstrakt som lykke. For at etablere en dybere forståelse for målgruppen, har vi redegjort for nogle elementære psykologiske udviklingsteorier der ser den unge som påvirkelig og interagerende i samfundet. Vi har bl.a. pointeret hvorledes manglende omsorg, især i barndommen, resulterer i en basal mistillid, i manglende håb, vilje og mål. Disse kan have betydning for udviklingen i adolescensen. Den unge danner sin identitet og især forholdet til forældre og autoriteter bliver problematiseret i processen. Den gruppe af unge, for hvem denne proces resulterer i en decideret konflikt med de eksisterende krav, har vi sat under lup og konstateret dem som værende på samme tid selvstændige/voksne og små og sårede. De søger deres primære relationer udenfor familien og i alternative kredse, hvor de er tilbøjelige til at skulle leve op til nye krav. Krav der uheldigvis har "afviger-karakter", men trods alt er lettere at forholde sig til i deres situation, da de har mulighed for at kontrollere i hvor høj grad relationen er forpligtende og af følelsesmæssig art. Når den unge befinder sig i en sådan situation, vil vedkommende uundgåeligt komme i kontakt med behandlingssystemets hjælpeforanstaltninger. Vi har redegjort for de væsentligste regeringstiltag ifht. denne gruppe. Vi fandt, at langt hovedvægten af det lovmæssige stof var koncentreret om forebyggelse. Børn i dag har krav på en daginstitutionsplads, hvor de involverede instanser forventes at reagere på eventuelle tegn på sværere afvigelser. Ifht. utilpassede unge, viser sig en tendens hen imod puljefinansierede projekter, specifikt møntet på grupper med samme specielle behov. I forlængelse af et afsnit om relevansen af pædagogisk metodeudvikling, stillede vi spørgsmålet; hvorvidt fast planlagte metodiske retningslinier i et projekt gjorde behandleren ude af stand til at imødekomme den unges uforudsete problemstillinger. Dernæst har vi, i et forsøg på at illustrere forskellige tilgange til spørgsmålet, beskrevet projekt Ny Start og Gaderummet.

Som vi tidligere var inde på, udgør tavs viden en væsentlig del af socialarbejderens personlige og professionelle kompetence. Denne faktor er det nødvendigt at være opmærksom på når man skal begrunde sin virksomhed og metoder. Det er problematisk at operere med direkte "rigtige" og "forkerte" handlinger, da de er individuelle og som oftest opstår, skabes og realiseres i den konkrete situation. Vi vil fra gruppens side mene, at man dog skal passe på, ikke at lade erkendelsen af den tavse viden være anledning til at argumentere mod teoretisk træning. Denne balancegang mellem tavs og teoretisk viden præger i dag den socialpolitiske debat og er bl.a. blevet nævnt som argument for og mod

afprofessionalisering af socialarbejderne til fordel for frivillige og uuddannede. Overordnet har vi indbyrdes i gruppen talt om, at der er noget grundlæggende paradoksalt og fremmedgørende i, at velfungerende voksne mennesker med de bedste hensigter, intellektualiserer sig ind på de unges problematikker. At studiet i sig selv adskiller hjælperen fra brugeren og at den uddannede, ved at kvalificere sig, aldrig reelt vil kunne tage tilstrækkelig del i den unges problematik og forstå den unges situation. Vi er i opgaveforløbet stødt på forskellige holdninger til denne problemstilling. Kalle i Gaderummet, der er imod decideret styring og kontrol, lægger vægt på de ressourcer og kompetencer der er i gruppen og i samspillet helende funktion. Han har bevidst fravalgt regler og struktureret behandling, ud fra en ide om, at man ved at tage afsæt i en forudfattet strategi, ikke vil kunne undgå at manipulere den unges problematik i en i forvejen fastlagt retning. Kalle er imod at køre på folk, hvilket han mener sker, når man ikke er i stand til at løsrive sig fra sin tillærte metodik og bedrevenhed. På Ny Start er man ikke bange for denne bedrevenhed. Den er en nødvendig del af relationen professionel og bruger imellem og er du stærk nok i din teori, ved den unge hvor du står og vil respektere dig til fordel for opnåelsen af målet. Det er mangel på respekt for, og forståelsen af alvoren, i den unges situation. Den adfærdskorrigerende der sker er for de unges bedste og gør processen klar og tilgængelig, både for den unge, for behandleren og for repræsentanterne for det samfund den unge skal kvalificere sig til at agere i, dvs. også de der sidder og fordeler midlerne til projekter.

Konklusion

På baggrund af de to projektbesøg synes vi at kunne konkludere, at diskussionen om metodebrug leder os tilbage til den enkeltes etik og menneskesyn. Vi har oplevet en idealist og ildsjæl der savner opmærksomhed og officiel anerkendelse, sat i kontrast til et adopteret metodisk udgangspunkt med bred opbakning, begge har de positive målbare resultater. Vi vil undlade at tage parti, da vi finder det formålsløst at dømme mellem rigtigt og forkert, men endnu en gang påpege vigtigheden i, at man som professionelt engageret til stadighed søger at forholde sig åben og bevidst om sine mekanismer og referencepunkter, at man dermed gør sig sine bevæggrunde klart, så at man kan være til stede og stå inde for den rolle man udfylder. Om man så kan henvise til en nedfældet teori eller ej.

Afslutningsvist har vi qua vores besøg i Holland, fået mulighed for at skildre nogle

generelle ligheder og forskelle i måden at imødekomme de unges problemer på, fra et overordnet samfundsmæssigt synspunkt. Til trods for de i Hollands-afsnittet noterede forskelle, er lighederne, når alt kommer til alt, både kulturelt og socialt så store, at vi vil være tilbøjelige til at konkludere, at der er mere markante forskelle at finde indenfor de forskellige metoder, end der findes imellem disse to samfundsmæssige strukturer. Møder, dialog og erfaringsudveksling kunne være relevant og udviklende på mange planer, men kompliceres ofte af, at det personlige menneskesyn opleves truet, når diskussionen bevæger sig fra det overordnede og ind i en værdimæssig holdningsdiskussion.

FUA

Da vi havde skrevet første del af opgaven skulle vi til at tage stilling til hvad vores forsøgs- og udviklingsarbejde skulle gå ud på. Da vi i gruppen mener, som det også fremgår af indledningen, at det er ikke er etisk forsvarligt at gå ud og lave et kortvarigt forsøg med disse utilpassede unge, blev vi nødt til at gribe sagen an på en anden måde. Vi begyndte at kigge tilbage på de projekter vi havde beskæftiget os med, for at se på mangler eller forbedringsmuligheder i det daglige arbejde. Vi kom frem til den konklusion, at Gaderummet mest af alt, har brug for accept fra samfundet, da de er et vigtigt alternativ til andre mere "populære" projekter. I forlængelse af accept og opmærksomhed, kan vi håbe at der også vil følge den stærkt tiltrængte økonomiske støtte, så de kan få ro til deres arbejde. Vi ved, at Gaderummet bruger meget tid på at søge økonomisk støtte fra forskellige sociale puljeordninger, de har derfor meget større viden om dette end vi har, så dem om det. Vi overvejede for en stund at kontakte forskellige private firmaer, for at søge dem om økonomisk eller materiel støtte, men da Gaderummet ikke er et projekt som er kendt og accepteret, ville vi sandsynligvis ikke kunne påberåbe os den opmærksomhed som er påkrævet.

Vi fandt herefter frem til, at vi måtte forsøge at råbe "omverdenen" op, få at få fokus på det fremragende og vigtige stykke arbejde der gøres i Gaderummet. Derfor har vi skrevet en række læserbreve (bilag 7 til 9), debatindlæg (bilag 6), kronikker (bilag 10) til landsdækkende dagblade, lokalaviser og vores fagblade. Ligeledes har vi udsendt en pressemeddelelse (bilag 11) til de landsdækkende aviser, TV2 Lorry, Kanal København, TV Danmark, DR, Københavns Radio og Radioavisen.

I skrivende stund har vi lovning på 3 sider i PLS-PULS og vi ved at vi får offentliggjort vores læserbreve i SL's medlemsblad og vi håber at andre medier vil følge efter.

At skrive disse forskellige indlæg har givet os en stor erfaring i at formulere og begrænse os skriftligt, det har været en spændende proces, som har været meget udbytterig i vores faglige udvikling som pædagoger. Vi mener at nutidens pædagog skal være i stand til at kunne udtrykke sig skriftligt og deltage i samfundsdebatten, med henblik på at hæve pædagogfagets faglige niveau og øge opmærksomheden på vores fag og på fagets betydning. Vi mener at seminarierne burde opfordre sine studerende til at deltage mere i samfundsdebatten og ikke være bange for at udtrykke egne meninger. Hermed giver vi samtidig en opfordring fra redaktøren på PLS-PULS videre. Han har over for os udtrykt en begejstring for udformningen af vores FUA del og drømmer sig tilbage til tider hvor pædagogstuderende og studerende generelt var banebrydende i samfundsdebatten. Han udtrykker en undren over at de studerende, der bruger meget tid og energi på de større opgaver på seminarierne, ikke har lyst til at dele deres interesse og holdninger med andre i samfundet. Og opfordrer alle pædagogstuderende til at sende udsnit af deres opgaver til PULS som debatindlæg eller læserbreve. Det samme gælder for SL, som bringer alle læserbreve fra medlemmer. Så kære medstuderende...fat pennen!!

Metodevalg

Vi har i gruppen naturligvis, forskellige opfattelser af S.I.F-forløbets varighed, nogen syntes det har været lidt for langt, nogen syntes at det har været passende og dejligt med så meget tid til fordybelse. Det vigtigste for os hér er, at slå et slag for at ændre fokus.

Det ville for os være optimalt at kalde forløbet F.S. For det første mener vi at fokus i langt højere grad skal ligge på F'et, grupperne bør dannes ud fra en fælles interesse i et forsøgs- og udviklingsarbejde. På et ½ år har man tid til at hellige F'et ca. 2 måneder og der er derfor tid til at optimere forsøget gennem gentagelser, variation og tilpasning. Sideløbende kan man, så småt, sætte sig ind i teoristof og langsomt gennem praksis, finde frem til hvilket behov for teoristof man har. Det vil gøre projektet meget mere relevant i forhold til praksis og være et tæt sammenarbejde mellem praksis og teori.

Dernæst mener vi at man skal droppe I'et. Hvis det for nogen grupper er interessant eller nødvendigt, at rejse til udlandet, så er tiden tilstede og rejsetidspunktet valgfrit. Det vil kvalificere rejsen væsentligt, at man har et helt klargjort mål med at tage af sted og

ordentlig tid til at planlægge den. Det har efter vores mening ingen effekt og det er alt for søgt, at "skulle" på studietur, der er ingen sikkerhed for at det overhovedet får relevans for opgaven.

S'et er en vigtig del af opgaven, men som nævnt bør den ligge efter F'et, således at man kan bruge S'et til teoretisk at understøtte, det forsøgs- og udviklingsarbejde man har lavet. Ved at vende forløbet til FS (vi ved det ikke ligger godt i munden!), mener vi at et ½ års varighed er optimalt og at vejledning én gang om ugen, for alvor vil komme til sin ret.

Kildehenvisninger

- (1) Marianne Skytte, "Etniske Minoritetsfamilier og socialt arbejde" s. 78, Hans Reitzel 1997
- (2) Grandjean, Lomborg & Frandsen, "Den Gode Opgave Mary" s. 3, Frøbel maj 2000
- (3) Voldssekretariatet, Konferencerapport s.1, marts 2000
- (4) Udviklingspsykologiske teorier side 74
- (5) Udviklingspsykologiske teorier side 71-82
- (6) Psykologibogen, side s.52-54 og 183-184 Og Mennesker imellem nærhed og distance side 104-111
- (7) Mennesker imellem nærhed og distance, Munksgaard, Carsten Nejst Jensen og Lotte Rienecker, side 104-111
- (8) Mennesker imellem nærhed og distance, Munksgaard, Carsten Nejst Jensen og Lotte Rienecker, side 104-111
- (9) Jørgensen, Ertmann m.fl, "Risikobørn – Hvem er de, hvad gør vi?", Det tværministerielle Børneudvalg, 1993
- (10) T.Ziehe, "Ny ungdom og usædvanlige læreprocesser", Politisk Revy 1984
- (11) B. Ertmann & S. Juul, "Gadebørn i København". s. 109, Socialforskningsinstituttet, 1991
- (12) B. Ertmann & S. Juul, "Gadebørn i København". s. 112, Socialforskningsinstituttet, 1991
- (13) Ida Koch og Torben Bechmann Jensen, "Anonym Rådgivning af børn og unge" s.259-260, Socialministeriet 1999
- (14) Ida Koch og Torben Bechmann Jensen, "Anonym Rådgivning af børn og unge" s.28, Socialministeriet 1999
- (15) Benny Lihme artikel, "Social kritik" 1999 s.61
- (16) Gitte Høck, Per Hensen og Poul Nissen, Ny Start evalueringsrapport, Socialministeriet 1999.
- (17) Gitte Høck, Per Hensen og Poul Nissen, Ny Start evalueringsrapport, s. 76, Socialministeriet 1999.
- (18) Gitte Høck, Per Hensen og Poul Nissen, Ny Start evalueringsrapport, s. 85, Socialministeriet 1999.

*Eriksons epigenetiske
skema (Epigenese:
læren om udvikling).*

VIII Modenhed								integritet vs fortviv- lelse
VII Voksen alder								genera- tivitet vs stag- nation
VI Tidlig voksen alder								intimitet vs isolation
V Puber- tet og unge år								identitet vs rolle- forvir- ring
IV Latens- periode 5-6 år til puber- tetens beg.								arbejds- evne vs mindre- værds- følelse
III Fallske stadium 3/5/6 år								initiativ vs skyld- følelse
II Anale stadium 1-3 år								autonomi vs skam og tvivl
I Orale stadium 0-1 år								grundl. tillid vs grundl. mistillid

De otte faser i Eriksons udviklingslære, bygger på den opfattelse, at individet i hvert af disse livsstadier vil blive konfronteret med en fremtrædende konflikt. Den måde konflikten løses på vil være afgørende for hele den videre personlighedsudvikling.

F.eks. i første trin.(Det orale stadie). Hvor man vil blive konfronteret med en konflikt mellem at udvikle grundlæggende tillid, eller grundlæggende mistillid.

Eksisterende ordninger overordnet

Der findes i dag en lang række bestemmelser og ordninger på det sociale område, som vedrører forebyggelse samt støtte og hjælpeforanstaltninger over for utilpassede børn og unge. Nedenstående vil være en beskrivelse af de væsentligste initiativer som vedrører tiltag overfor utilpassede unge:

- Lov om social service
- Kommunens tilsyn:

Kommunen skal føre tilsyn med de forhold, hvorunder børn og unge under 18 år i kommunen lever, på sådan måde, at kommunen så tidligt som muligt kan få kendskab til tilfælde, hvor der må antages at være behov for særlig støtte til et barn eller en ung under 18 år.

- Amtskommunal rådgivning:

Amtskommunen skal tilbyde gratis rådgivning, undersøgelse og behandling til børn og unge med adfærdsvanskeligheder eller betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne samt til deres familier.

For følgende lister gælder det, at vi her nævner en række, langt fra alle, af de initiativer der efter vores opfattelse er interessante i forhold til vores målgruppe, nogen er afsluttet og evalueret, andre er godt i gang. Generelt kan det siges at der hele tiden afsluttes projekter og kommer nye til.

Eksisterende ordninger; initiativer på det direkte kriminalpræventive område

- Kognitive færdighedsprogrammer; Formålet med undervisningen er at give den unge mulighed for at ændre måden at tænke og løse problemer på. Den unge mangler nogle kognitive færdigheder i sit beredskab, færdighedsprogrammet oplærer den unge i færdighederne, som der ikke har været mulighed for at tilegne sig gennem hidtidig livserfaring.
- Ungdomskontrakter; Kan indgås med unge lovovertrædere. Ungdomskontrakten giver den unge en hurtigere og mærkbar reaktion over for lovovertrædelsen, kombineret med en mere fast og konsekvent holdning fra myndighedernes side og en koordineret indsats mellem politiet, anklagermyndigheden og socialforvaltningen.
- Det Kriminalpræventive Råd; Består af 45 offentlige og private organisationer. Rådet arbejder for forebyggelse af kriminalitet ved hjælp af sikkerhedsfremmende foranstaltninger og oplysningsvirksomhed. Rådets strategi, der bl.a. er baseret på en række erfaringer og videnskabelige undersøgelser, er, at børns og unges kompetenceudvikling først og fremmest finder sted i fire

arenaer; hjemmet, skolen/uddannelsessystemet/arbejdspladsen, kammeratskabskredsen og fritidslivet.

- SSP; Samarbejde mellem Skole, Socialforvaltning og Politi, findes i langt de fleste kommuner.

SSP- samarbejdet organiserer kommunens kriminalitetsforebyggende indsats over for specielt børn og unge.

- Voldssekretariatet; I tilknytning til voldspakken fra 1997, er voldssekretariatet nedsat til at forestå den overordnede gennemførelse og styring af indsatsen mod vold. Der arbejdes efter 4 overordnede mål;

- Øge kvaliteten af SSP samarbejdet og få alle kommuner til at etablere SSP ordninger inden år 2001

- Nedbringe unges risiko for gentagne gange at blive udsat for vold

- Reducere befolkningens angst for volds-kriminalitet

- Følge initiativerne for regeringens voldspakke og indsamle information fra projekternes status

- Udrykningsgruppe nedsat af regeringen. Rådgiver kommuner der har akutte problemer med bandekriminalitet m.v.

Samarbejde mellem de sociale myndigheder og kriminalforsorgen

- Hundeslædeprojektet; Tværfagligt samarbejde mellem SSP, Politiets Ungdomsklub og Det Kriminalpræventive kontor på station 4. Målet var at få en gruppe drenge, hovedsagligt danske, mellem 13 og 18 år med kriminalitets og misbrug problemer, til at begynde i skole, arbejde eller læreplads. Man udnyttede gruppedynamikken til at ændre roller, normer og adfærd i hele gruppen. Politiassistenter deltog som individuelle støttepersoner.

- Tingbjergprojektet; Målgruppen her var unge andengenerationsindvandrere, målet var at motivere de unge til at få en erhvervsuddannelse eller et job. Efterfølgende har man hjulpet de unge til at finde en uddannelse eller arbejde.

- Kriminalitetsrådgivere i Århus kommune; For at styrke den forebyggende indsats skulle rådgiveren kontakte alle unge som politiet havde anholdt for kriminalitet, med henblik på at forbedre arbejdet i børne- familieafdelingen.

- Initiativer vedrørende voldens ofre; Rådgivning og krisehjælp til ofrene, "konfliktråd" - offer og gerningsmand møder hinanden, for at mindske offerets angst og bevidstgøre gerningsmanden om konsekvenserne af den kriminelle handling.

Eksisterende ordninger – initiativer på det sociale område

Der er afsat betydelige puljemidler til at støtte og udvikle lokale initiativer, der retter sig mod børn og unge:

- Faste kontaktpersoner; til støtte for unge der har brug for en voksenkontakt, som deres familie ikke formår at give (Projekt Ildsjæl).
- NY START; et kognitivt færdighedsprogram. Målet er at få de unge til at tænke over konsekvenserne af deres handlinger for at undgå uacceptabel adfærd i fremtiden.
- TIME OUT; Projektet sætter de professionelle medarbejder i fokus. Projektet retter sig mod medarbejdere der beskæftiger sig med marginaliserede unge i alderen 13 – 19 år.
- Twilight-Zone; et nyt streetprojekt på Nørrebro, der foretages stadig metodeudvikling.

Eksisterende ordninger – initiativer på undervisningsområdet

Uddannelsessystemets indsats i forhold til utilpassede unge vil primært være af forebyggende karakter, det skal styrke de unges ansvarlighed, selvværd og faglige såvel som sociale kunnen, det skal gøres så rummeligt, at det giver meningsfulde udfordringer til alle, uden at man opretter særtilbud, der blot udskiller nye grupper. Der er iværksat en række initiativer, med henblik på at øge rummeligheden i uddannelsessystemet:

- Uddannelse til alle (90%) af ungdomsårgangene. For at nå det mål, er der f.eks. blevet oprettet; ”Den fri ungdomsuddannelse”, ”Erhvervsgrunduddannelsen”, de ”Uddannelses- og Jobkvalificerende Forløb”.
- Reform af 10. klasse, så undervisningen kan målrettes til de elever, der har behov for yderligere et år i folkeskolen.
- Reform af de tekniske erhvervsuddannelser, således at uddannelsen er mere overskuelig og fleksibel, så det er muligt for den enkelte elev at tilrettelægge sit eget uddannelsesforløb i overensstemmelse med forudsætninger og muligheder.

For den gruppe af unge der er særlig udsatte, er personlig vejledning en forudsætning for at begynde og færdiggøre en ungdomsuddannelse. For forbedring af vejledningstilbudene er der en række initiativer bl.a.:

- Alle elever i 10. klasse får udarbejdet en personlig uddannelsesplan, der angiver retningen af elevens videre forløb i uddannelsessystemet.

- På de tekniske erhvervsuddannelser indføres individuelle uddannelsesplaner og en "uddannelsesbog".

I grundskole- og ungdomsuddannelsernes regi er der iværksat en række tiltag, der gennem holdningsbearbejdning sigter mod at øge tolerance og modvirke sociale udstødelse.

- Voldssekretariatet har udarbejdet materiale som er udsendt til alle skoler, der lægger op til at vold blandt unge indgår som et særligt tema i undervisningen. Det Kriminalpræventive Råd har udarbejdet et kursusprogram til skolerne "Samtale i stedet for vold".

Særlige tiltag i forhold til gruppen af udsatte unge:

- I perioden 1999-2003 gennemføres et forsøg med et undervisningstilbud af 1-3 års varighed for 16-25 årige flygtninge og indvandrere. Der er tale om unge, der mangler grundlæggende almene færdigheder f.eks. et tilstrækkelige dansk kundskaber, til at gå videre i ungdoms- og voksenuddannelserne. Erfaringerne fra forsøget skal være med til at øge rummeligheden og sammenhængen i uddannelses tilbuddene til målgruppen.
- Undervisningsministeriet har taget initiativ til at etablere et netværkssamarbejde "Uro-net", meningen er at formidle erfaringer og viden om de "urolige elever".
- Regeringen lancerede i 1997 sin ungdomspolitik. Her fik 17 kommuner tildelt i alt 35 mio. kroner, formålet er at fremme regeringens målsætninger om at skabe sammenhæng i indsatserne for unge på tværs af forvaltningsområder, forsøget er 3 årigt. Eksempler på initiativer, der er støttet spænder vidt: "Personlig opkvalificering af sårbare unge" "Bofællesskaber for vanskeligt stillede unge" "4-bysamarbejde vedr. marginaliserede unge" "Øget ungt engagement i integration af udlændinge" "Udvikling af vejledningsmetoder for kuratorelever og tosprogede elever" "Alternative erhvervsrettede uddannelses tilbud til psykisk skrøbelig unge" "Inddragelse af flygtning/indvandrer i foreningslivet" "Pulje til hjælp for skæve unge" "Projekt for unge med begyndende misbrug" Der er en evaluering af det samlede forsøg i gang.

Eksisterende ordninger – initiativer på arbejdsområdet

- TAMU- centre; Træningsskolens Arbejdsmarkedsuddannelser, blev indført i 1991. Den primære målgruppe er unge i alderen 18 - 30 år med særlige tilpasningsproblemer og uden tilknytning til arbejdsmarkedet. Formålet er en helhedsorienteret uddannelsesindsats i produktionsrelateret

virksomhed, som regel kombineret med kostskoleophold, for at få eleverne væk fra deres hverdagsmiljø.

- ”Drømmen om at blive smed”; projektet kører i Odense Kommune, ideen er at de kriminelle unge skal opfylde deres del af aftalen ved at arbejde målrettet og langsigtet, til gengæld får de sikkerhed for, at den anden part holder sit løfte, nemlig en læreplads.

Eksisterende ordninger – initiativer på boligområdet

- Beboerrådgivning; Er et led i kriminalitetsforebyggelse og bekæmpelse i udsatte områder, Beboerrådgivernes opgaver er bl.a. at styrke det sociale liv og netværk i boligområdet og indgå i det generelle forebyggende arbejde i og omkring boligområderne. Beboerrådgiveren koordinerer og informerer om forskellige aktivitetstilbud, giver mulighed for en anden bolig, deltager i det kriminalpræventive arbejde o.s.v.
- Kvarterløft; forebyggelsen af vold og kriminalitet sker i kvarterløftsområderne både gennem en lokal helhedsorienteret indsats, hvor borgernes medindflydelse skaber medansvar og gennem det sociale netværk, hvor der opstår tryghed.

Eksisterende ordninger – initiativer på fritidsområdet

- Firkantens Boldklub; et fodboldprojekt, på initiativ af Danmarks Idræts Forbund, som i samarbejde med en idrætsforening, bydelen og en fædregruppe, har skabt tilhørsforhold og aktivitet blandt unge indvandrere, samtidig med de danske foreningsværdier er blevet videregivet og respekteret.
- Socialt idrætsarbejde i Silkeborg; en sportsklub og en fritids- og ungdomsklub har oprettet et fodboldhold for 15 unge i alderen 15 - 18 år. De unge har haft svært ved at tilpasse sig de gængse regler og institutioner og mange af dem er kendt af politiet og SSP. Initiativet er en del af et samlet projekt, der skal ændre og forbedre de unges samlede livssituation.
- Kronborg Knights i Helsingør; etablerer idrætslig aktivering for en ungdomsbande, som består af både danskere og andengenerationsindvandrere mellem 14 og 20 år.
- IDL – Idrætsprojekt; Uddannelse af indvandrere og flygtninge til idrætsinstruktører i Odense, formålet er, at gøre de uddannede til rollemodeller for de unge fra deres egen kultur, at disse ledere kan medvirke til at få unge flygtninge og indvandrere væk fra passivitet, vold og kriminalitet og ind i en aktiv og sund interesse som idræt eller en anden foreningsaktivitet.

Eksisterende private initiativer

- Fædregrupper; findes bl.a. i København, Århus, Odense og Sønderborg. Gruppe af fædre med etnisk minoritetsbaggrund, der i samarbejde med kommunen laver forebyggende arbejde omkring børn og unge.
- Gadepulsen på Nørrebro; En klub der drives af unge med anden etnisk baggrund, for unge med samme baggrund, de unge der leder klubben lønnes af bydelsrådet.
- "Natteravnene" Forældre der i weekenden går ud på gaderne om aftenen og natten, for at støtte og hjælpe de unge der er ude for at have det sjovt.
- "Quo Vadis" i Kolding; der er en del lignende projekter i resten af landet, projektet er ligeledes baseret på opsøgende arbejde i aften og nattetimerne, der er tilknyttet et værested, som bruges som base.
- "Stop Volden"; ung til ung dialog. Foreningen arrangerer arrangementer, foredrag, debataftener, demonstrationer og producerer undervisningsmaterialer til skoler og ungdomsklubber osv. Med det formål at synliggøre unges holdning til vold.

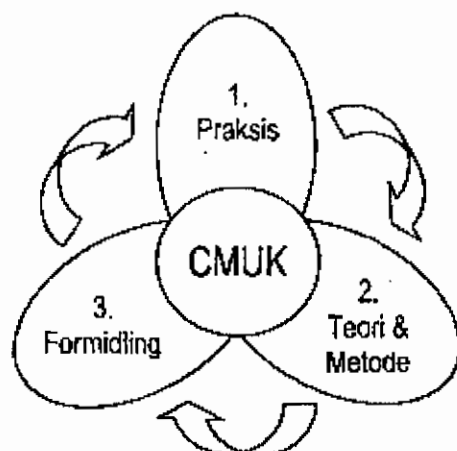
Herudover er der en lang række initiativer der stadig ikke er iværksat og/eller stadig er til debat; Mandsopdækning af en bestemt person eller gruppe, Kontakt til forældre første gang et barn eller ung har gjort sig skyldig i kriminalitet, nye behandlingstilbud, SSP + for de 18 - 24 årige, styrkelse af SSP arbejdet bl.a. ved i større udstrækning at ansætte SSP arbejdere med anden etnisk baggrund, tidlige anbringelser af børn, forbedring af ungdomsvejledning, produktionsskoler som brobyggere mellem grundskolen og ungdomsuddannelserne, forældreuddannelsesforløb – udvikles til forældre til utilpassede børn og unge.

DASK s.148 :

- afgrænsning af målgruppe.
- idégrundlag.
- målformulering og succeskriterier.
- typer af indsatser og virkemidler.
- samarbejdsflade og procedurer.
- rammer og ressourcer.
- fase inddeling af deltagerforløb.
- perspektiv for udslusning/opfølgning.
- kvalificering og supervision af medarbejdere.
- erfaringsopsamling, evaluering og formidling.

Anonym rådgivning s. 29 :

- bestemmelse af målgruppen for den sociale indsats
- bestemmelse af målgruppens behov og problemstillinger
- bestemmelse af formålet med indsatsen
- refleksion over hvilke handlinger, der tjener hvilke formål
- evaluering af metode ifht. ovenstående
- teori og grundsyn ang. menneskelig handlen og udvikling
- teori og grundsyn ang. samspillet mellem individ og samfund
- retningslinier for det sociale arbejdes udførsel (organisatoriske og økonomiske)
- tidsmæssige rammer for arbejdet
- refleksion over socialarbejderens kvalifikationer og handlekompetence.

1. Praksis

Der foretages en analyse af den eksisterende praksis med henblik på at tydeliggøre udviklingsområder, herunder grundig beskrivelse af målgrupper, formål og mål.

2. Teori og metode

Indsamling, undersøgelse og bearbejdning i forhold til relevante teorier og metoder.

3. Formidling

Formidling af viden, målrettet praksis i form af indsatser, kurser, koncepter og lignende.

- Gaderummet benyttes dagligt af 50-60 personer.
- 15-25 personer sover der (5-10 sover på sofaer i varmestuen).
- Kalle har ca. 20 personer i terapi om ugen.
- Der er altid 1-3 stærkt psykotiske i gruppen.
- 3 ud af 5 redes/kommer videre, de sidste to, beskriver han, har fået for meget medicin og er dermed udenfor hans rækkevidde.
- De unge bruger overvejende Gaderummet 3 mdr. - til et par år. Der er en jævnlig udskiftning, folk "sander" ikke til.

Sendt til: Politikken, Information, Aktuelt, Frederiksberg Bladet & Vesterbro Bladet

MERCI - fordi du er til!

Af Christina Frandsen, Valdemarsgade 41 1tv, 1665 København V. Pædagogstuderende på Frøbelseminariet

De findes ikke, i hvert fald ikke i Danmark og hvis det alligevel skulle være sagen, så er de selv ude om det! Fattige unge – Unge der lever på gaden, på trappeopgange, på bænke eller hvad der ellers kan synes som det bedste tilbud netop denne nat. Man tror det er løgn, Velfærdsstat Danmark, ingen tvivl, du gør det godt, men det er ikke alle du kan rumme. Vi er en gruppe pædagogstuderende, der det sidste halve år har beskæftiget os med "Utilpassede unge". I den forbindelse har vi været hele følelsesregistret igennem. Der er søsat utrolig mange gode tilbud og projekter for netop denne målgruppe, det gør os stolte og fortrøstningsfulde som kommende pædagoger, mange handler om at tilpasse og normalisere denne afvigergruppe, gøre dem selvhjulpne og selvstændig, ganske fornuftigt. Men vi sidder stadig med en trang til at hylde én af hverdagens helte, én oplagt kandidat til den ikke eksisterende "folkets Elefantorden". Én som ikke af det etablerede system, får den accept som han fortjener, dette på grund af manglende evalueringsrapporter, umiddelbart målbare resultater og en knap så accepteret metode.

Gaderummet på Nørrebro og dermed initiativtager, daglig altnuligmand og psykolog Kalle Birk Madsen fortjener et højtråbende HURRA, efterfulgt af hele den 5 minutter lange obligatoriske smøre med "Han skal leve", "Og gid at det må gå ham vel", "Hurra, hurra, den skål den var bra" osv.

Gaderummet er et døgnåbent værested på Nørrebro for udsatte og udstødte unge med sociale og/eller psykiske problemer. Stedet drives i praksis af de unge selv, et par psykologstuderende nogle timer om ugen og af Kalle, som gennem 12 år har arbejdet mere end fuldtid – ulønnet, hvad der burde oprøre i et moderne velfærdssamfund. Gaderummet er et værested der dagligt benyttes af 50-60 unge, der er soveplads til ca. 20 personer – ca. 15 af sovepladserne er på et uisolaret lofttrum, "værelserne" er madrasser på gulvet adskilte af gamle lagner, ca. 5 unge deles på skift om sofaerne i fællesrummet. De unge er fattige og marginaliserede, de har ikke kunne følge med, de kan være misbrugte, eller være vokset op på et værtshus og har i puberteten søgt venner og bekendte frem for familien og det etablerede system, væk fra den familie der skulle have repræsenteret fundamentet i identitetsdannelsen. I Gaderummet kan de unge komme og gå som de vil, de møder ligesindede/deres netværk og etablerer relationer der rækker dybere end det at have et fælles fjendebillede. Gaderummet er et brand vigtigt alternativ for nogle unge, et pædagogisk/psykologisk fristed, et "helle" der kan være tiltrængt i en periode, et sted at samle kræfter for den unge til at gøre op med sit liv. De unge drømmer om et liv med arbejde, lejlighed, kæreste og børn, og en dag er de parate til at tage udfordringen op, når de værste sår er helet. Det kan være en hjælp at møde ligestillede og i fællesskab rejse sig, det er det bl.a. der i Kalles projekt er styrken. Hvad angår målet og succeskriterierne i arbejdet, handler det grundlæggende om at hjælpe den unge til at komme ind i livet på en ordentlig måde. At vedkommende formår at handle og reagere på egne behov og ikke dukker nakken, men ser verden som den er, på godt og ondt. Derfor tilbyder Kalle psykologisk rådgivning /terapi af de unge der har lyst til det. Det er al ære og respekt værd.

Når man møder en ildsjæl, et menneske der kæmper dagligt for menneskets tarv, uden belønning, uden nikkende accept fra omverdenen, så kan man miste pusten for en stund, hvordan man genvinder vejret, eller hvad det ændrer i ens liv, det er ikke let at spå om, men vi kan jo håbe og tro på at vi en dag, lige som Kalle, kommer til at gøre en forskel. Det er en stor og sjælden oplevelse, at finde et menneske der i dagens Danmark, kæmper stort set alene, for en gruppe, der ikke er megen opbakning til og fokus på, hverken på den politiske dagsorden eller i medierne. Vi kender kun gruppen, fra deres oprørske side, deres anderledes udseende og udtryk, det gør dem nemme at sætte i bås, sympatien for denne gruppe kan derfor ligge et meget lille sted. Skulle det komme bag på nogen, vil vi ikke lade det være usagt, de er mennesker som dig og mig, bag den hårde facade og

Sendt til: Politikken, Information, Aktuelt, Frederiksberg Bladet & Vesterbro Bladet

attitude. Det må kunne lade sig gøre at vi i al vores velvillighed, husker at der er projekter, der berettiger sig selv, alene på grund af deres eksistens og høje "medlemstal".

Med ovenstående in mente, hvordan skal vi så kunne acceptere eller forstå, at Gaderummet officielt er smidt ud pr. 1 januar? Det må ikke ske!

Et veludført arbejde belønnes ikke..

De sidste 14 år har det socialpædagogisk og psykologisk fristed på Nørrebro Gaderummet, kæmpet for de utilpassede unges mulighed for at have et fristed. De har, trods svære odds, hjulpet mange unge med at få et frikvarter i livets skole. Et frikvarter som kan hjælpe den unge til at distancere sig fra denne ustoppelige maskines evigt pulserende frembrusen. Et frikvarter som kan give den unge tid, og overblik til selv at vurdere hvilken brik han vil være i det store puslespil.

Pr. 1/1-2001 er de opsagt fra deres lokaler. De har fået dødsstødet af behandler samfundets manglende overblik, men kæmper videre for at finde lokaler og økonomiske midler til at hjælpe de unge som ikke har andre steder de har lyst til at gå hen. Flot arbejde, og held og lykke.

Sendt til BT og Ekstrabladet

Vi er ikke alle ens, og vi har bestemt ikke de samme behov....

Jesper Krogh, Rådmandsgade 12 3.tv. København N. Pædagogstuderende.

Landsdækkende aviser har i det sidste halvår været domineret af forskellige tiltag fra det offentlige side der foretages for at hjælpe de utilpassede unge. Et bredt overblik af forskellige pædagogiske metoder er i den forbindelse blevet præsenteret. Nogle er blevet haglet ned, hvor andre er blevet fremsat som den rigtige løsning på de unges problemer.

Jeg har, sammen med 4 medstuderende, det sidste ½ år arbejdet med denne målgruppe, og har blandt andet besøgt Gaderummet.

Gaderummet er et socialpædagogisk og psykologisk fristed, hvor brugerne kan opholde sig uden pædagoger, psykologer, eller andre af branchens fagfolk, overfalder dem og omgående kræver at de tilpasser sig systemets normalitetsbestemmelse, for at få den hjælp de behøver. Gaderummet tilbyder den unge terapeutisk hjælp, når den unge selv henvender sig med behovet, frem for at påtvinge hjælp, til mennesker der måske endnu ikke er klar over at de har brug for hjælp.

Gaderummet har mange succeshistorier, men da succeshistorier ikke er målbare (ingen af brugerne af dette tilbud bliver registreret) har de svært ved at overbevise det offentlige system om deres effektivitet. Samfundet vil se målbare resultater, og pengene har en tendens til at følge projekter der statistisk m.m. kan argumentere for egen effektivitet. Dette faktum besværliggør Gaderummets overlevelses kriterier, for hvordan overbeviser man et system som kun er interesseret i at se statistiske kvalitets kriterier, når man arbejder mod et så diffust ikke måleligt mål som den enkeltes velvære og lykke?

De sidste 12 år har Gaderummet kæmpet for de utilpassede unges mulighed for at have dette fristed. De har, trods svære odds, hjulpet mange unge med at få et frikvarter i livets skole. Et frikvarter som kan hjælpe den unge til at distancere sig fra denne ustoppelige maskines evigt pulserende frembrusen. Et frikvarter som kan give den unge tid, og overblik til selv at vurdere hvilken brik han vil være i det store puslespil.

Gaderummet har hjulpet de unge som ikke kunne finde hjælp i det ellers så brede spektrum af tilbud behandler systemet i det danske samfund tilbyder.

De udfører et fantastisk stykke arbejde, men nyder ikke den anerkendelse de fortjener.

Pr. 1/1-2001 er de opsagt fra deres lokaler. De har fået dødsstødet af behandler samfundets manglende overblik, men kæmper videre for at finde lokaler og økonomiske midler til at hjælpe de unge som ikke har andre steder de har lyst til at gå hen. Vågn op Danmark! Vågn op, og se ud over statistikkens begrænsning, og have en føling med hvornår den unge kan rumme en lillefinger fra det velmenende samfund, frem for at forvente at han straks skal tage imod hele hånden. Vi er ikke alle ens, og vi har bestemt ikke de samme behov....

Sendt til Berlinske tidende, På gaden og Børn og unge den 11/1-2001.

Jo, der findes helte i Danmark!

af: Camilla Møller, Laurids Skaus Gade 11, 3 th, 2200 kbh N. Pædagogstuderende, Frøbelseminariet.

Debatten har kørt svimlende højt i medierne omkring de utilpassede unge. Først ville politikerne oprette flere lukkede ungdomsfængsler, siden blev der postet en god pose penge i at udvikle et projekt, hvor de utilpassede unge, får en chance for at rette op på deres uhensigtsmæssige adfærd. Dette projekt kaldes "Ny Start" og har optaget masser af spaltepads i flere landsdækkende aviser. Projektet er støttet økonomisk af Socialministeriet og høster store roser fra politikerne, som endelig ser et alternativ til de økonomisk ressourcekrævende ungdomsfængsler. Nu kan man "tvangstilbyde" unge sværvægttere et 2-årigt program, hvor de er blevet mere samfundstilpassede, når dette afsluttes. Alt dette er jo meget fint, for de unge der kan leve op til de krav der stilles om behandlingsmotivering. Men der er andre og vigtige tilbud, der høster knap så mange roser af det etablerede system. På Nørrebro i København findes et værested for unge, kaldet "Gaderummet". Her har en mand lagt sit liv og sin sjæl i at hjælpe unge mennesker der ingen andre steder har at gå hen. I 12 år har psykolog Kalle Birk Madsen arbejdet frivilligt og kun modtaget bistandshjælp. De unge der kommer her er også utilpassede! Mange af dem kunne, hvis det ikke var for Gaderummet, se frem til et liv på gaden, psykiatrisk afdeling eller i ensomhed. Det paradoksale er, at Gaderummet eksisterer på et minimum af økonomi og konstant må kæmpe, for accept og hjælp fra både kommune og stat, på trods af at, var de unge ikke i Gaderummet ville de alligevel koste samfundet penge! Kalle Birk Madsen og Gaderummet fortjener både ros og stående applaus og ikke mindst økonomisk støtte. Politikerne må til at indse, at ikke alle har brug for den samme hjælp. Så i stedet for at lukke Gaderummet, burde de love Kalle Birk Madsen og Gaderummet, at de unge kan få et permanent sted at være og sikre deres fremtid med en bedre økonomi, da Gaderummet er et vigtigt alternativ i arbejdet med de utilpassede unge. En stor hånd til Kalle!

Sendt til: JP København, Weekendavisen, Ekstra Bladet, Socialpædagogen, Nørrebro Bladet, Hus Forbi den 12 januar 2001

Indsendt af pædagogstuderende på Frøbelseminariet; Mikkel Lomborg, Nikolaj Grandjean, Jesper Krogh, Camilla Møller & Christina Frandsen

- Missionen på Nørrebro -

Som pædagogstuderende har vi i forbindelse med vores studie, igennem de sidste 6 måneder, beskæftiget os med de sociokulturelle vilkår og de eksisterende tilbud vedrørende de ”utilpassede unge”. Særligt har vi koncentreret os om metodiske tilgange til arbejdet med disse. Bl.a. har vi stiftet indgående bekendtskab med det meget omtalte og roste projekt ”Ny Start”. Dette er i overvejende grad baseret på strukturerede adfærdskorrigerende lektioner, hvor unge med massive sociale problemer, udstyres med mestringsredskaber der ruste dem til mødet med de normer og regler, der eksisterer i samfundet i dag. Man kan påstå at man dér, i en grad ”manipulerer” de unges adfærd, fra at være impulsstyret og ofte voldelig, til at være mere behersket og velfunderet. Ny Start er et adopteret koncept inspireret af amerikanske og canadiske programmer. Dér har man i en længere periode arbejdet med et lignende adfærdskorrigerende program i fængslerne. Metoden er tilpasset danske forhold og er bearbejdet således, at programmet skal virke forebyggende/præventivt for disse unge der på uhensigtsmæssig vis er styret af deres impulser. Her er der tale om unge mellem 12 og 18 år.

Gitte Høck, medudvikler til den danske udgave af Ny Start siger "*..det kan ikke være rigtigt, at man i dette land, for at få noget af det man trænger til, skal kvalificere sig til et ophold i lukket fængsel?*".

Denne holdning kan ingen i velfærds-Danmark vel være uenige i.

Vi har i Danmark tradition for at tillægge det forebyggende arbejde stor værdi, at forsøge at fange de afvigende tidligt, før dysfunktionen bliver en realitet. Ser man på de praktiske tiltag i forhold til denne gruppe er ideen om forebyggelse klart dominerende.

Ny Start programmet har en varighed på 2 år. Der arbejdes efter nøje strukturerede arbejdsprocesser, hvor *stoppe, tænke, handle* mekanismerne inkorporeres i de unges impulsive reaktionsmønstre. Programmet er i medierne på det seneste blevet fremhævet for dets positive målbare resultater, hvilket højst sandsynligt skyldes at de synes håndgribelige, dette bl.a. pga. gentagne psykologiske tests. Netop grundet dette har Ny Start modtaget massiv økonomisk støtte fra Socialministeriet.

For at dæmme op for den stigende kriminalitet, vold, hærværk m.v. bliver adfærdskorrigering, i et stigende antal tilfælde benyttet, af det danske behandlersamfund. Det er undertegnede påstand, at man skal være opmærksom på denne tendens ikke tager overhånd.

Det har været vores interesse, at etablere en bred viden omkring hvad der eksisterer af tilbud til den unge i personlig krise. Efter vores fokusering på Ny Start, der viste sig meget styret af en fastlagt

metode, valgte vi som modpol, at tage kontakt til initiativgruppen "Gaderummet". Et projekt startet af en ildsjæl, der på eget initiativ og på overvejende frivillig basis gennem mange år, med evig usikkerhed om projektets fremtidige eksistens, har floreret i undergrunden og til stadighed praktiseret sin ideologi. En alternativ ideologi, erfarede vi, sat i gang af et tidligt vidne om synlige magtforhold i et klassesamfund der ikke har formået at tage ordentligt vare om de svagest stilledes behov. Det til trods for at have påkaldt sig ekspertise og kompetence til det. Denne ildsjæl, initiativtager, daglig altmuligmand og psykolog, Kalle Birck-Madsen, har drevet af denne ideologi, arbejdet ulønnet i hen ved 15 år. Han kan ikke gøre sin arbejdsuge op i timeantal, han adskiller ikke arbejde og fritidsliv og alle de unge har hans private telefonnummer.

Gaderummet fungerer som et døgnåbent værested på Nørrebro for udsatte og udstødte unge med sociale og psykiske problemer; et socialpsykologisk fristed, et unge-kollektiv, et refugium. Når man møder op i Gaderummet, minder det mere om miljøet i et besat hus eller på Christiania, end om forholdene inden for det typiske institutionsregi. Unge ligger og sover på sofaer med jakker over sig, da der ikke er plads til dem på førstesalen, hvor andre unge bor på madrasser langs væggene intermistisk adskilt af ophængte lagener. Under Gaderummet, der er betegnelsen for selve værestedet, hører rådgivningen "Regnbuen", hvor den unge kan gennemgå et psykoterapeutisk forløb, hvis der er behov for det. Kalle Birck-Madsen står selv for denne. Dog er det ikke tilfældigt at det i Regnbuen ikke betegnes som *terapi*. Det er væsentligt for tilgangen til de unge og deres problematikker, at klienten skal kunne "tænke med", at der ikke sker en *distancering* mellem klient og behandler. Mange af de unge der kommer fra andre psykologer, har ifølge Kalle Birck-Madsen oplevet at skulle tilpasse deres problematik til den gren af faget den enkelte behandler har troet på. Beslutningerne er blevet taget hen over hovedet på klienten med den begrundelse, at brugeren ingen sygdomsindsigt har. Gaderummets tilgang til de unges problematikker er grundlæggende baseret på tre enkelte principper: Brugerpræmisses, total åbenhed og invitation til samarbejde. Det er meget sjældent at der arbejdes med direkte metoder, da man i Gaderummet mener at man skal passe på ikke at komme til at manipulere i én retning. I stedet bør man forsøge at holde fokus på problemet og problemets udvikling, da ophæves problemets metode og løsningsteknikker. Et af de væsentlige principper i Gaderummet er troen på en *rummelighed*, også overfor de vaner og mekanismer der problematiserer de unges forhold til det etablerede behandlingssystem. Eksempelvis nævner Kalle Birck-Madsen hashrygning, der i forhold til ungeproblematikken i dag er et bredt anerkendt og diskuteret problem, som blot værende en mild selvmedicinering ifht. den "tunge" psykofarmaka der ellers benyttes i psykiatrien.

Ca. halvdelen af Gaderummets brugere, har tidligere været i kontakt med den etablerede psykiatri og ville, hvis ikke det var for Gaderummet, være havnet på de lukkede psykiatriske afdelinger, i fængsler eller på afvænningsinstitutioner. De unge er fattige og marginaliserede, de har ofte været udsat for misbrug. De har med andre ord, været udsat for så voldsomme svigt i løbet af deres opvækst, at det er umuligt for dem at honorere de krav omverdenen stiller. De har søgt deres primære relationer uden for familien og det etablerede system.

I Gaderummet kan de unge komme og gå som de vil, de møder ligesindede og etablerer relationer der rækker dybere end det at have en fælles fjende, det være f.eks. magten i institutionen, hvilket ofte er tilfældet i de regelstramme og strukturerede institutioner, der ellers ville udgøre alternativet.

I Gaderummet er der ingen autoriteter, ingen sanktioner, love og regler, dvs. flad struktur. Ser man bort fra et kontor, der bl.a. indeholder journaler, er der ingen låse på dørene. Som sådan, er det brugerne der kører stedet. Det eneste magtmiddel er, som Kalle Birck-Madsen nævner det, det kvalificerede skænderi. Man kan argumentere for sine synspunkter, men den uskrevne etik går i retning af, at man ikke skader nogle der er forsvarsløse. Man sparker ikke "nedad."

Gruppen er magtmidlet der sætter grænsen for den enkelte. Den unge, der har mistet modet og troen på livet, oplever at få venskaber og forpligtigelser overfor gruppen. Denne proces vil optimalt set resultere i, at den unge kommer til at tænke indad. I stedet for, at behandleren klinisk skal gøre den unge opmærksom på behovet for dette, vækkes denne mekanisme naturligt i relationen, i gruppen. Igennem denne præsenteres man for alternativerne, spejlingsmuligheden og solidariteten.

Grundlæggende handler det om at hjælpe den unge til at komme ind i livet på en ordentlig måde. At vedkommende formår at handle og reagere på egne behov og *ikke dukker nakken*, men ser verden som den er, på godt og ondt. Kalle Birck-Madsen har set sociale konflikter blive behandlet med tvang og piller og hævder, at der sket en vægtning fra at skulle *klare sig*, til at skulle kunne *klare sig selv*. Tidens "trend" handler om tvang og straf. Den unge har valget imellem tvangsarbejde eller psykiatrien. Enten følger man det almindelige liv, ellers skal man have stillet en diagnose.

Problemet er, at der i dag ikke er åbenhed for de skæve eksistenser. Alle risikerer på et tidspunkt i deres liv, at komme på afveje og have brug for en pause, et helle!

Det er Kalle Birck-Madsens overbevisning, at der efter denne periode opstår en naturlig motivation for at komme videre i sit liv. Som det ser ud i dag, synes det altafgørende for et målbart resultat, at det lykkes behandlingssystemet at isolere den utilpassede unge fra netværket og erstatte dette med

en tilpas repræsentativ kontrollantgruppe der kan agere vejledere/opsynsmænd for dem. Den bedste måde at styre folk på, er at isolere dem fra hinanden, det kommer der bare ikke gode mennesker ud af. Kalle Birck-Madsen vurderer, at man i højere grad burde vægte, at give disse unge et sted der er deres eget, hvor de i fællesskab kan udnytte deres ressourcer konstruktivt og positivt.

Dagligt bruger op til 60 unge Gaderummet, 15-25 unge sover der, og ugentligt er ca. 20 unge i terapi i Regnbuen. Gaderummets aktuelle situation er, at de pr. 1. Januar er sagt op fra deres lokaler på Nørrebro. Der er ingen udsigt til at lejekontrakten bliver forlænget og kommunen har ikke tilbudt dem et alternativ. De unge der bruger Gaderummet har intet andet sted at gå hen, de risikerer at ende i tilbud, som de tidligere har været i og som ikke kunne hjælpe dem. På rigtig mange måder er Gaderummet et kontroversielt projekt, der behandles som et undergravende alternativ til det etablerede behandlingssystem og kører på et konstant yderligt mandat. Kendetegnende for de forgangne 15 år har været, at tidshorizonten sjældent har nået længere end til enden af kvartalet. Det er hårde betingelser at arbejde under. Dog er det ikke noget der gør Kalle Birck-Madsen svag i troen. Hans resultater er, sammenlignet med det den unge tilbydes i psykiatrien, rene solstrålehistorier. Ikke desto mindre, synes det altafgørende for Gaderummets fremtid, at der bliver rettet opmærksomhed på det store stykke arbejde der her præsteres, at der bliver bevilliget midler til flere ansatte, lokaler man kan regne med på sigt samt mere plads.

I arbejdet med Gaderummet, har vi oplevet en idealist og ildsjæl der savner opmærksomhed og officiel anerkendelse, sat i kontrast til Ny Start, som er et metodisk baseret projekt med bred opbakning. Begge med positive målbare resultater. Vi finder det meget problematisk, i diskussionen vedrørende tilbudene til utilpassede unge, at dømme mellem rigtigt og forkert. I stedet vil vi påpege at det burde være gået op for samfundet, at der er behov for en generel alsidighed i tilbudene.

Disse unges problematikker er mangefacetterede og under stadig forandring. Det er kendetegnende, at behandlersamfundet hele tiden vil være på bagkant med udviklingen, at man altid vil synes at være skridt bagefter. I følge formand for Social- og Beskæftigelsesudvalget i indre Nørrebro bydelsråd, Katrine Hammerich, er ambitionen om at skabe en bred vifte af tilbud til stede, men den rækker ikke til at nå ud i de hjørner hvor f.eks. Gaderummets unge befinder sig. Vi ser, i Gaderummets tilfælde, at der ikke er plads til de alternative behandlingstilbud. Vi finder det paradoksalt, at et projekt, der igennem en lang årrække har præsteret gode resultater med en brugergruppe, der ikke har kunnet finde plads andre steder i behandlingssystemet, i mange år har

måttet leve i uvished og i dag ikke møder accept og eksistensberettigelse fra de der fordeler midlerne. Katrine Hammerich nævner, at det i høj grad hænger sammen med at Gaderummet, med systemets øjne kan opleves grænse- og systemoverskridende i sin stræben efter at opbygge den enkelte unges basale selvfølelse, frem for at aktivere og medicinere sig ud af problemerne. Gaderummets ideologiske udgangspunkt virker stødende, da "rummeligheden" har en iboende accept af afvigelser normalsamfundet ikke tillader. Denne systemkritik resulterer i et problematisk forhold til de instanser, der principielt udgør dets eksistensgrundlag. Denne samfundskritik er imidlertid ikke den officielle begrundelse for at forbigå projektet. I stedet hedder det sig bl.a., at Gaderummets resultater ikke er direkte målbare (f.eks. at den unge ikke er tilknyttet en uddannelse eller fast arbejde), at man ikke "ser" nogen effekt efter en given periode i Gaderummet. Katrine Hammerich anfører, at der er en tendens til, at børste disse unge af sig. Altså at den uofficielle tanke er, at hvis Gaderummet forsvinder, forsvinder problemet også. Eller også forsvinder koncentrationen af problematiske unge fra kommunen, og på længere sigt en gruppe latente bistandsklienter.

I bund og grund synes det at være diskussionen om tilpassethed der er det essentielle dilemma i denne problemstilling. At Kalle Birck-Madsen tillader utilpassetheden, gør at han opleves som en sabotør. Er det paradoksalt, at systemet skal kunne rumme kritikere? Er systemet i sig selv systembevarende? Der er langt fra det overordnede systematiserede regis forsøg på at nedsætte retningslinier for almen velfærd til det individuelle menneskes behov og definition på noget så abstrakt som lykke/positiv selvfølelse. Vi må som samfund søge at nærme os en forståelse for, at man som ansvarsfuld deltagende social borger må besidde en fundamental fornemmelse for egen identitet, der ikke netop lader sig måle eller definere. Visse unge har så dybe sår i sjælen, at de knækker halsen på adfærds-korrigerende. Hvilke behandlingstilbud giver vi dem? Er det ikke et usundt samfund der har lukkede psykiatriske afdelinger som eneste alternativ? Skal man forvente sig resultater og stille krav til et individ, kræver det at personen er i besiddelse af en basal selvbevidsthed. En følelsesmæssig helningsproces tager tid, kan ikke fremprovokeres og må først og fremmest omgives af respekt for det personlige udtryk der kendetegner mennesket som individ. Jo mere infantil og pigeformærmet holdningen til kritik bliver, jo større bliver faren for at vi forstener i misantropisk selvgodhed og jo større bliver gruppen af mennesker vi svigter. Lad os vise de alternative "trosretninger", at vi magter at forholde os til dem og give dem plads til at bevise deres pointe.

Pressemeddelelse

Gaderummet endnu engang lukningstruet

Gaderummet på Nørrebro er døgnåbent værested og rådgivningstilbud, for dybt marginaliserede og udstødte unge med sociale eller psykiske problemer. Endnu engang må Gaderummet se sig lukningstruet af Københavns Kommune.

Gaderummet er et enestående og unikt tilbud til unge, der absolut ingen andre steder har at tage hen. Unge, hvis baggrund ingen tror på kan finde sted. Deres opvækst er ofte præget af voldsomme oplevelser, som f.eks. seksuelt misbrug, vold, alkoholiserede forældre og de kan være vokset op i mørke røgfyldte bodegalokaler. Grundet denne opvækst kan mange af dem derfor være dybt traumatiserede. De har for længst overskredet grænsen for normal eksistens, de har brudt med forældre, familie, skole og andre, for os, basale holdepunkter. Derfor har Gaderummet for alvor eksistensberettigelse, da de her har mulighed for at "slikke" deres sår, få en tiltrængt pause og på ny få mod på livet. Disse unge, som for Københavns Kommune ikke eksisterer, ville alternativt opholde sig i fængsler, på lukkede psykiatriske afdelinger eller på gaden.

Gaderummet har formået at overleve på usle præmisser i nu 15 år. Initiativtager og psykolog Kalle Birck-Madsen, har gennem de første 12 år arbejdet ulønnet, på bistandshjælp, hvad der svarer til fuld tid og meget mere til.

Kalle har lagt hele sit liv, fritid og alle sine kræfter i projektet, alene med den motivation, at give de unge en ordentlig start på livet. Et stykke arbejde udført af en person, vi uden tøven, må kalde en ildsjæl. Adspurgt hvor han får kræfterne og udholdenheden fra, fortæller han at det er alle solstrålehistorierne der giver ham energien. Alternativerne for de unge, er efter Kalles vurdering, elendige! Det vil som oftest være tvangsarbejde/aktivering og psykiatrien og dermed tvangsmedicinering.

Kalles projekt Gaderummet er et kontroversielt alternativ. Med lukningen af Gaderummet understreger vi som samfund, at der i højere grad og mere end nogensinde, ikke er åbenhed for de skæve eksistenser. Formand for Social- og Beskæftigelsesudvalget i Indre Nørrebro Bydelsråd, Katrine Hammerich, udtrykker sin bekymring for tendensen hos politikerne således; "Det hænger i høj grad sammen med, at Gaderummet, med systemets øjne, kan opleves grænse- og systemoverskridende i sin stræben efter at opbygge den enkelte unges basale selvfølelse, frem for at aktivere og medicinere sig ud af problemerne. Gaderummets ideologiske udgangspunkt virker stødende, da "rummeligheden" har en iboende accept af afvigelse som normalsamfundet ikke tillader".

Det vil være en katastrofe for de unge, samfundet og vores fælles fremtid, hvis projekter som dette ingen eksistensberettigelse får.

Øvrigt materiale:

- Rapport af nedenstående: "Utilpassede unge - et studie af sociokulturelle vilkår og pædagogiske arbejdsmetoder"
- Kommentar "Merci fordi du er til"
- Læserbreve; "Jo, der finde helte i Danmark", "Et veludført arbejde belønnes ikke..", "Vi er ikke alle ens og vi har bestemt ikke de samme behov.."

Kontaktpersoner:

Kalle Birck-Madsen, Gaderummet 35 37 47 35

Christina Frandsen 33 25 30 74

Nikolaj Grandjean 38 10 99 04

Indsendt af: Pædagogstuderende ved Frøbelseminariet; Nikolaj Grandjean, Mikkel Lomborg, Jesper Krogh, Camilla Møller & Christina Frandsen

Sendt til; Aktuelt, B.T, Berlingske Tidende, Ekstra Bladet, Politiken, JP København, Weekendavisen, Kristligt Dagblad, Information, Arbejdernes Dagblad, TV2 Lorry, Kanal København, TV Danmark, DR, Københavns Radio og Radio Avisen

Litteraturliste

"Etniske Minoritetsfamilier og socialt arbejde", Marianne Skytte, Hans Reitzel 1997

"Den Gode Opgave Mary", Grandjean, Lomborg & Frandsen, Frøbel maj 2000

"Konferencerapport", Voldssekretariatet, marts 2000

"Risikobørn - Hvem er de, hvad gør vi?", Jørgensen, Ertmann m.fl., Det tværministerielle Børneudvalg, 1993

"Gadebørn i Storkøbenhavn" S. Juul & B. Ertmann, Socialforskningsinstituttet, 1991

"På gaden", maj 2000, "Hus Forbi", nr. 7 1998 & juli/ august 1999, "På Banen", juli 1998, "Politikken", maj 1998, "Arbejderen", januar 1999, "Socialisten", november 1998 - (Artikler om Gaderummet)

"Børn og unge i den diagnostiske kultur", Artikel af Benny Lihme, "Social Kritik", 1999

"Mennesker imellem - nærhed og distance", C.N. Jensen & L. Rienecker, Munksgaard, 1993

Udviklingspsykologiske teorier, redigeret af Espen Jerlang m.fl., Nordisk forlag 1999

Psykologibogen, redigeret af Mogens Brørup m.fl., Nordisk forlag 1993.

Lov om Social Service

"Regeringens initiativer over for Utilpassede unge", Indenrigsministeriet november 1999

"Anonym Rådgivning af børn og unge", Ida Koch og Torben Bechmann Jensen, Socialministeriet 1999

"Omsorg og magt - i det professionelle arbejde med mennesker, der har brug for særlig støtte", Bente Hansen Kermenoglou, Ditte Sørensen, Dafolo forlag 1. udgave 1. oplag 2000

"Styr på paragrafferne", Redaktion; Steen Sterndorf og Morten Kyst, Daginstitutionernes Landsorganisation, 1999

"Erhvervsmotivering - Unge der kom videre", et SSP-projekt i København - Projektrapport og slutevaluering, 1999

"DROP AFMAGTEN - SKAB KONTAKTEN til de usædvanlige unge", Knud Erik

Pedersen, Socialministeriet 1999

"Ung i Parken" - Evalueringsrapport, Københavns Kommune 1995

"Årsplan 2000 - Tjekpunktet", Københavns Kommune Familie og arbejdsmarkes forvaltningen 2000

"Bolsje Projektet - Evalueringsrapport", Socialministeriet 1996

"Sjakket - Knus og kaos i et københavnsk ungdomsmiljø", Lene Byriel, SOCPOL 1994

"Projekt Gadebørn - Evalueringsrapport", Morten Nissen, Tjekpunktet 1995

"Streetwalker - Evalueringsrapport", Jørgen Hansen, Socialministeriet 1999

Video

"Nye veje i livet - arbejdet med udsatte unge, DR-Undervisning, Udviklings- og formidlingscenter for socialt arbejde med unge

"Street Children, Study Group on Street" Children 1992-1993, Council of Europe Press, 1994

"Homeless and Working Youth around the World", Exploring Developmental Issues, 1999, Jossey-Bass Inc. Publishers

"Het volgende Station – zwerfjoneren in Nederland, D.J Korf, Dr. Marc Noom M.fl. 1999, CIP – Gegevens Koninklijke Bibliotheek, Den Haag

Vi er ikke alle ens, og vi har bestemt ikke de samme behov....

Jesper Krogh, Rådmandsgade 12 3.tv. København N. Pædagogstuderende.

Landsdækkende aviser har i det sidste halvår været domineret af forskellige tiltag fra det offentliges side der foretages for at hjælpe de utilpassede unge. Et bredt overblik af forskellige pædagogiske metoder er i den forbindelse blevet præsenteret. Nogle er blevet haglet ned, hvor andre er blevet fremsat som den rigtige løsning på de unges problemer.

Jeg har, sammen med 4 medstuderende, det sidst ½ år arbejdet med denne målgruppe, og har blandt andet besøgt gaderummet.

Gaderummet er et socialpædagogisk og psykologisk fristed, hvor brugerne kan opholde sig uden pædagoger, psykologer, eller andre af branchens fagfolk, overfalder dem og omgående kræver at de tilpasser sig systemets normalitetsbestemmelse, for at få den hjælp de behøver. Gaderummet tilbyder den unge terapeutisk hjælp, når den unge selv henvender sig med behovet, frem for at påtvinge hjælp, til mennesker der måske endnu ikke er klar over at de har brug for hjælp.

Gaderummet har mange succeshistorier, men da succeshistorier ikke er målbare (ingen af brugerne af dette tilbud bliver registreret) har de svært ved at overbevise det offentlige system om deres effektivitet. Samfundet vil se målbare resultater, og pengene har en tendens til at følge projekter der statistisk m.m. kan argumentere for egen effektivitet. Dette faktum besværliggør Gaderummets overlevelses kriterier, for hvordan overbeviser man et system som kun er interesseret i at se statistiske kvalitets kriterier, når man arbejder mod et så diffust ikke måleligt mål som den enkeltes velvære og lykke?

De sidste 14 år har Gaderummet kæmpet for de utilpassede unges mulighed for at have dette fristed. De har, trods svære odds, hjulpet mange unge med at få et frikvarter i livets skole. Et frikvarter som kan hjælpe den unge til at distancere sig fra denne ustoppelige maskines evigt pulserende frembrusen. Et frikvarter som kan give den unge tid, og overblik til selv at vurdere hvilken brik han vil være i det store puslespil.

Gaderummet har hjulpet de unge som ikke kunne finde hjælp i det ellers så brede spektrum af tilbud behandlersystemet i det danske samfund tilbyder.

De udfører et fantastisk stykke arbejde, men nyder ikke den anerkendelse de fortjener.

Pr. 1/1-2001 er de opsagt fra deres lokaler. De har fået dødsstødet af Københavns kommunes manglende overblik, men kæmper videre for at finde lokaler og økonomiske midler til at hjælpe de unge som ikke har andre steder de har lyst til at gå hen.

Vågn op Danmark! Vågn op, og se ud over statistikken begrænsning, og hav en føling med hvornår den unge kan rumme en lillefinger fra det velmenende samfund, frem for at forvente at han straks skal tage imod hele hånden. I behandlersamfundet skal vi have plads til at kunne rumme alle. Vi skal kunne gennemskue hvilken slags hjælp den enkelte har brug for og ønsker at modtage, og vi skal give plads for at han kan blive tilbudt denne hjælp. Vi er ikke alle ens, og vi har bestemt ikke de samme behov, og derfor er der brug for et sted som Gaderummet. Et fristed for de der ikke passer ind under de andre socialpædagogiske tiltag, et fristed som de selv er en del af.

At lukke gaderummet vil være en katastrofe, for hvor skal brugerne så gå hen? De vil blive henvist til et liv på gaden, uden kontakt til det øvrige samfund. De vil miste deres fællesskab.

Deres problemer (som i Gaderummets regi ville blive afhjulpet) vil accelerere til et niveau ingen kan afhjælpe. Ved at lukke Gaderummet skaber vi nye ødelagte og opgivet skæbner. Vi fjerner det sidste sikkerhedsnet, og lader dem falde direkte ned i afgrunden.

Sendt til debatten på WWW.Homeless.dk og SL den 11/1-2001. Bragt i Nørrebro avis den 17/1

Ændret på opfordring af Lars Schmidt Østerbro avis.

Vi er ikke alle ens, og vi har bestemt ikke de samme behov....

Jesper Krogh, Rådmandsgade 12 3.tv. København N. Pædagogstuderende.

Landsdækkende aviser har i det sidste halvår været domineret af forskellige tiltag fra det offentliges side der foretages for at hjælpe de utilpassede unge. Et bredt overblik af forskellige pædagogiske metoder er i den forbindelse blevet præsenteret. Nogle er blevet haglet ned, hvor andre er blevet fremsat som den rigtige løsning på de unges problemer.

Jeg har, sammen med 4 medstuderende, det sidste ½ år arbejdet med denne målgruppe, og har blandt andet besøgt gaderummet.

Gaderummet er et socialpædagogisk og psykologisk fristed, hvor brugerne kan opholde sig uden pædagoger, psykologer, eller andre af branchens fagfolk, overfalder dem og omgående kræver at de tilpasser sig systemets normalitetsbestemmelse, for at få den hjælp de behøver. Gaderummet tilbyder den unge terapeutisk hjælp, når den unge selv henvender sig med behovet; frem for at påtvinge hjælp, til mennesker der måske endnu ikke er klar over at de har brug for hjælp.

Gaderummet har mange succeshistorier, men da succeshistorier ikke er målbare (ingen af brugerne af dette tilbud bliver registreret) har de svært ved at overbevise det offentlige system om deres effektivitet. Samfundet vil se målbare resultater, og pengene har en tendens til at følge projekter der statistisk m.m. kan argumentere for egen effektivitet. Dette faktum besværliggør Gaderummets overlevelses kriterier, for hvordan overbeviser man et system som kun er interesseret i at se statistiske kvalitets kriterier, når man arbejder mod et så diffust ikke måleligt mål som den enkeltes velvære og lykke?

De sidste 12 år har Gaderummet kæmpet for de utilpassede unges mulighed for at have dette fristed. De har, trods svære odds, hjulpet mange unge med at få et frikvarter i livets skole. Et frikvarter som kan hjælpe den unge til at distancere sig fra denne ustoppelige maskines evigt pulserende frembrusen. Et frikvarter som kan give den unge tid, og overblik til selv at vurdere hvilken brik han vil være i det store puslespil.

Gaderummet har hjulpet de unge som ikke kunne finde hjælp i det ellers så brede spektrum af tilbud behandlersystemet i det danske samfund tilbyder.

De udfører et fantastisk stykke arbejde, men nyder ikke den anerkendelse de fortjener.

Pr. 1/1-2001 er de opsagt fra deres lokaler. De har fået dødsstødet af behandler samfundets manglende overblik, men kæmper videre for at finde lokaler og økonomiske midler til at hjælpe de unge som ikke har andre steder de har lyst til at gå hen. Vågn op Danmark! Vågn op, og se ud over statistikkens begrænsning, og have en føling med hvornår den unge kan rumme en lillefinger fra det velmenende samfund, frem for at forvente at han straks skal tage imod hele hånden. Vi er ikke alle ens, og vi har bestemt ikke de samme behov.....

Sendt til Berlinske-tidende (og deres online-debat) og På gaden, Bragt i Børn og unge den 18/1-2001.

Bilag 13: Bragt i Børn og unge, 18/1-2001 nr. 3.

Bilag 12: Bragt i Nørrebro avis den 18/1-2001 nr.3. Vil blive bragt i Socialpædagogen(SL)

Bilag 9: Bragt i Nørrebro avis den 18/1-2001 nr. 3. Vil blive bragt i socialpædagogen(SL)

Bilag 10: Bringes i PLS-PULS, indsendt til landsdækkende aviser.